

Møte onsdag den 16. mars 2016 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 57):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Magne Rommetveit i dagene 16.–17. mars.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Eigil Knutsen, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Representanten Line Henriette Hjemdal vil fremsette et representantforslag.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:00:39]: På vegne av Hans Fredrik Grøvan, Rigmor Andersen Eide, Hans Olav Syversen, Anders Tyvand og undertegnede vil jeg fremme et representantforslag om en mer miljøvennlig og bærekraftig luftfartssektor med god kapasitetsutnyttelse.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:11]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Erna Solberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Første hovedspørsmål er fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:01:37]: Har vi en arbeidsledighetskrise? Regjeringen sier nei, men antallet ledige er rekordhøyt og har nå passert 4,5 pst. På mandag fikk vi nyheten om at Aker Solutions skal kutte 600 stillinger på Fornebu, i Moss, Tranby og Ågotnes. Vi ser tegn til at krisen på Sør-Vestlandet er i ferd med å spre seg til større deler av landet.

Og hva blir vi da møtt med fra regjeringen? Regjeringens arbeidsminister sier at man i vanskelige tider får et push når det butter, og det vi ser av politikk og tiltak illustrerer at regjeringen mener arbeidsledighet er et virkemiddel i omstillingen. De ledige skal tvinges til å flytte, bryte opp og gå til andre næringer. Dette er en skrivebordsmodell for hvordan vårt samfunn virker. Problemet er at altfor mange nå står uten arbeid, og det koster samfunnet dyrt. Konsekvensene er store for de enkelte, og vi ser store negative ringvirkninger for samfunnet.

Arbeiderpartiet tror på en annen omstilling, der det overordnede målet er å få folk i arbeid, der vi hindrer at arbeidstakernes kompetanse svekkes, og der vi setter bedriftene i stand til å skape nye jobber. Derfor har vi foreslått en større og mer målrettet tiltakspakke for å møte problemet på kort sikt. Og vi har lyttet til bedriftene langs kysten, og til NHO, LO, Maritimt Forum, som ber om et utvidet permitteringsregelverk. Senest i dag hørte vi fra store kommuner på Sør-Vestlandet at de står klare til å få flere i arbeid hvis regjeringen stiller opp.

Det har blitt 45 nye ledige hver dag etter at Høyre og Fremskrittspartiet overtok. Samtidig går det ut 50 mill. kr om dagen i skatteutt. Regjeringen snakker fremdeles om sin tiltakspakke, men Stavanger Aftenblad kunne vise at den var langt mindre enn annonsert.

Så regjeringens viktigste strategi mot ledigheten er å kutte skattene. Arbeiderpartiet vil heller bruke pengene på målrettede tiltak. Vi spør derfor igjen, fordi Stortinget ennå ikke har fått svar: Hva er sysselsettingseffekten av disse kuttene? Hvor mange færre arbeidsledige er det blitt som følge av dette hovedgrepet?

Statsminister Erna Solberg [10:03:48]: Regjeringen mener at vi har en veldig vanskelig situasjon på arbeidsmarkedet, og i de områdene som nå rammes av høy ledighet, er det krise. Det er krise for dem som blir ledige, det er vanskelig for lokalsamfunnet, og det er en utfordring for og en krise i leverandør- og oljenæringene. Men vi har også sagt at det er ikke en krise totalt i norsk økonomi, for fortsatt er det slik at i svært mange fylker går ledigheten ned. Og i mange fylker er det slik at sysselsettingsveksten er betydelig større enn antallet som er blitt ledige, og derfor går altså ledigheten ned i deler av landet.

Så forstår jeg at det er en viktig diskusjon om ord, men jeg slår altså fast at krisen for dem som rammes, og for de områdene som rammes, er stor. Det var jo derfor vi la opp til en stor tiltakspakke i budsjettet – med tanke på krise – for å bidra til mer arbeid, aktivitet og omstilling. Vi hadde et budsjett som var veldig ekspansivt, som Arbeiderpartiet mente var for ekspansivt, men som altså bidrar til mer arbeid, aktivitet og omstilling. Vi hadde tiltak som var ekstraordinære, og hovedinnretningen på vedlikehold er at vi har plukket vedlikeholdsprosjekter på Sør-Vestlandet, og hvor vi har tiltak for å stimulere gründerskap, BIA – alle de generelle virkemidlene – for å skape de nye jobbene.

Det er viktig å skille mellom tiltakene for aktivitetssøking nå og for den langsiktige omstillingen. Det er mulig at det er en ulikhet mellom det regjeringen mener og det Arbeiderpartiet mener, for vi mener at kanskje det viktigste med omstillingen er å skape nye jobber, slik at man er i stand til å betale skatt for fremtiden. Den store omstillingen som hele det norske samfunnet står overfor – ikke bare enkeltbedrifter – er å finne flere inntektskilder i en tid hvor oljealderen betyr mindre, og da må de inntektskildene komme i arbeidsplasser slik at man kan betale skatt, og i bedrifter som er varige for fremtiden.

Jonas Gahr Støre (A) [10:05:53]: Jeg fikk ikke svar på hvor mange arbeidsplasser disse skatteuttene gir, men

de som har mest, skal få store kutt for å gjøre mer, mens de som har minst, skal få kutt i sine rettigheter for å komme i aktivitet. Denne regjeringen har gjort det vanskeligere å være ledig: Lønnsgarantiordningen er svekket, feriepengetillegget til de ledige er fjernet, og sluttvederlaget til dem som mister jobben, skal beskattes. Til sammen har man kuttet 2 mrd. kr til de ledige. I år kuttes også barnetillegget for uføre. En ufør trebarnsmor med lav inntekt før hun ble trygdet, vil tape 20 000 kr i året som følge av denne endringen. Vi får stadig flere eksempler på dette.

Hva er statsministerens beskjed til dem som må klare seg med enda mindre enn før på grunn av behovet for inndekning til å gi disse kuttene som skal skape aktivitet og nye arbeidsplasser, men som hun altså ikke klarer å illustrere hvordan skaper aktivitet?

Statsminister Erna Solberg [10:06:47]: Skattelettelsene bidrar til den langsiktige omstillingen. De bidrar til at de nye bedriftene skal komme, de bidrar til mer aktivitet, og vi ser at det kommer, og det er rekord i søknader om gründermidler, det er mange flere som får tildelt det, og det er mange tiltak som viser at det er en grobunn i bunnen i norsk økonomi. Skattelettelsene er ikke et kortsiktig tiltak for å løfte aktiviteten, det er den aktiviteten vi har over statsbudsjettet, så det Arbeiderpartiet nå forsøker å gjøre, er å si at det er en begrunnelse for skattelettelsene som en kortsiktig aktivitetssøkning. Nei, det er den langsiktige omstillingen.

Men så har jeg lyst til å si at det kan kanskje være til ettertanke for Arbeiderpartiet å lese Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene, som klart slår fast at pensjonistene i Norge, bl.a., ikke har fått reallønnsnedgang fordi vi ga skattelettelser i fjor. Så det er ikke sann at alle grupper med lav inntekt ikke får forbedringer med denne regjeringen. Nettopp på grunn av regjeringens skattepolitikk har de fått realøkning og ikke en forverring.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Hadia Tajik.

Hadia Tajik (A) [10:08:00]: Arbeidsløysa aukar, medan tiltakspakka frå regjeringa vert mindre. Det som skulle vera 4 målretta milliardar kroner til Sør-Vestlandet, viste seg etter at Stavanger Aftenblad ettergjekk desse midlane, å vera under halvparten. Ved utgangen av januar var det 12 600 rogalendingar som var heilt utan arbeid, og nesten 5 000 har vore utan jobb i meir enn seks månader, og alle indikasjonar tilseier at det vil fortsetja å auke. Det er ei belastning på kvar enkelt, og det er ei belastning på familiane deira, og i tillegg er det uklokt for samfunnet at det vert såpass mange og stadig fleire arbeidslause. Så behovet for målretta tiltak no er heilt avgjerande. No seier òg NHO at krisen er i ferd med å spreia seg til stort sett alle delar av landet.

Me i Arbeidarpartiet får nesten leva med at Høgreleiararen ikkje er einig med oss, men er ho einig med NHO?

Statsminister Erna Solberg [10:08:58]: I olje- og gassektoren er det ansatte rundt omkring i hele landet som nå

rammes av lavere aktivitet. Det ser vi i Oslo og Akershus, hvor jobber innen engineering forsvinner på grunn av de innstramningene som skjer. Men totalbildet på ledighetsøkningen basert på Nav-tallene, som er regionale, viser hvor ledigheten fortsatt faller i flere fylker. Da har vi ikke en nasjonal ledighetskrise, og det sier heller ikke NHO at vi har.

Så har jeg lyst til å si at det er fortsatt en ekstraordinær pakke på 4 mrd. kr i budsjettet. Det er sann at når Bergen Group kan rapportere at de har fått 70 mill. kr fra deler av den pakken, som har gått til Marinen, så er det jobber på Vestlandet, selv om Stavanger Aftenblad ikke har telt det inn, men det er jobber på Vestlandet, for verftsindustrien ligger i hovedsak på Vestlandet, så oppdragene kommer, selv om det er en nasjonal ordning. Og Arbeiderpartiet har ikke flere direkte tiltak for Sørlandet og Vestlandet. I sin pakke har de også økt generelle ordninger, men jeg går ut fra at de da mener at de virker der hvor ledigheten er størst.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:10:15]: Statsministeren er tydelig på at utfordringene på arbeidsmarkedet er veldig geografisk ulike. Statsbudsjettet som regjeringa la fram, kom i oktober, og budsjettforliket kom i desember. Hvert år har vi muligheten til å revidere statsbudsjettet, og det kommer i mai. Kristelig Folkeparti har jobbet lenge med aktive, målrettede tiltak som vi tror blir viktige i den sammenheng, for å oppdatere det bildet som vi nå ser. Det er spesielt fylkene Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Møre og Romsdal som rammes sterkt i den nedgangen som er nå. Derfor tenker vi at det er viktig med mer målrettede tiltak, f.eks. direkte gjennom kommunene eller Nav for å nå direkte dem som er ledige, eller geografiske tiltak som kan skape arbeidsplasser akkurat der de bor. Er det en innretning og målretting som statsministeren synes høres fornuftig ut, og som hun vil se på med grundige øyne når vi eventuelt legger det fram i forbindelse med revidert?

Statsminister Erna Solberg [10:11:17]: Regjeringen ser også på hvordan vi kan sikre tiltak som bidrar til å bekjempe ledigheten. Da må vi se både på geografi og på sektorer. Noen av de tiltakene vi bidrar med, f.eks. i krisepakken, er tiltak som retter seg mot forskning og utvikling, bl.a. ved å øke petroleumsforskningen, som har både noen miljøsider og annet. Vi vet at i Demo2020 går over 50 pst. av alle prosjektene til bedrifter plassert på Sør- og Vestlandet, så det er viktig å passe på at vi tenker i to nivåer når vi snakker om hva som bidrar til aktivitet, hva som bidrar til den langsiktige omstillingen. Men proporsjonalt på nesten alle de nasjonale virkemidlene er det også sann at Sør- og Vestlandet får mer enn sin andel med hensyn til geografi, rett og slett på grunn av at det er der de nå har de største ideene. Men ja, vi ser også på tiltak som ytterligere kan starte å stimulere. Så må vi se på rammene når det kommer til revidert nasjonalbudsjett. Men nå begynner de også å virke. I dagens Stavanger Aftenblad er det et stort

oppslag om at man nå setter i gang med de millionene som ble tildelt Stavanger, altså til vedlikehold av sykehuset i Stavanger, så nå kommer jo prosjektene ut.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:12:40]: VG har i dag et oppslag der statsministeren «jubler for lav kronekurs». På Politisk kvarter i dag kunne en høre at arbeidsministeren takket for den drahjelpen en lav kronekurs gir til norsk næringsliv. Det er ingen selvfølge at det er sånn, for Høyre har ivret for å bytte ut den norske kronen med euroen. Jan Tore Sanner har tidligere sagt til NRK at fordelene med euro er klart større enn ulempe.

Så mitt spørsmål til den jublende statsministeren er: Er statsministeren fornøyd med at vi har en egen, norsk valuta, eller skulle statsministeren i stedet ønsket at vi hadde innført euro i Norge?

Statsminister Erna Solberg [10:13:25]: Det er kanskje litt langt utenfor hovedspørsmålet, men jeg skal likevel svare på det.

For ti år siden fikk vi gjort en utredning som gikk igjennom hvordan norsk økonomi hadde endret seg siden 1994, og som da viste at det nok var bedre argumenter for å innføre euro på det tidspunktet enn det var i 1994, fordi norsk økonomi var i ferd med å bli likere Europa for øvrig.

Så på det tidspunktet da Jan Tore Sanner sa det, ville det å ha vært en del av eurosamarbeidet kanskje betydd at en del arbeidsplasser som vi i dag trenger, ikke hadde blitt nedlagt, for i løpet av de siste ti årene har vi nedlagt bedrifter i Norge fordi de ikke har klart å holde på konkurransekraften sin, fordi kronekursen har vært høy på grunn av høy oljepris. Derfor har vi mistet markedsandeler. Men i dag er jeg selvfølgelig glad for at vi har den norske kronen, fordi det betyr at justeringen går raskere. Men grunnlaget vårt er blitt lavere enn det ville vært hvis vi ikke hadde hatt en effekt av den høye kronekursen. Vi hadde i dag hatt flere jobber i Norge i andre sektorer hvis ikke.

Presidenten: Abid Q. Raja – til oppfølgingsspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [10:14:41]: Det er åpenbart at det å miste jobben ikke umiddelbart er en fordel, og det er spesielt vanskelig når det er mange som gjør det i det samme området av landet. Vi bør derfor ikke sløse bort debatttid på begrepsbruk om hvorvidt ledigheten utgjør en krise eller ikke. Ledigheten rammer den enkelte hardt, den er høy, og det er mange som av mange grunner ikke kan flytte på seg dit hvor jobbene er. Jeg mener vi heller bør fokusere på å sette inn flere målrettede tiltak for å få opp aktiviteten i de deler av landet som sliter mest, spesielt på Sør-Vestlandet.

Som vi hørte på nyhetene i dag morges, er det en rekke byggeprosjekter som står klare i disse områdene, men som mangler noe finansiering for å kunne iverksettes. Et slikt prosjekt som både jeg og statsministeren kjenner til, er planene om å bygge en nasjonal sykkelvelodrom på Sola i Rogaland. Mange av disse byggeprosjektene kan realiseres

med noe statlig finansiering – direkte eller indirekte – og vil stimulere til aktivitet.

Spørsmålet mitt til statsministeren er: Vil hun være med på å legge til rette for en målrettet ordning for å iverksette slik aktivitet når Stortinget i vår skal behandle revidert nasjonalbudsjett?

Statsminister Erna Solberg [10:15:45]: Veldig mye av den pakken vi har laget, er målrettede vedlikeholdsprosjekter og mindre byggeprosjekter. Det er også en rekke store prosjekter som mange vil sette i gang nå, men da er det viktig å lære av kunnskapen vi har om hva som skjedde forrige gang vi satte i gang ekstraordinære tiltak. En rekke av tiltakene som var veldig store, tok det lang tid før kom i gang, og da ble de ikke motsykliske, men medsykliske. Derfor har vi vært veldig tydelige på at det vi gir penger til, må raskt kunne iverksettes. Vi har en åpen holdning til å vurdere ulike prosjekter, men vi har ikke tatt særskilt stilling til sykkelvelodrom i Stavanger.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til oppfølgings-spørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:16:33]: Det må gjøre inntrykk å være arbeidsløs og høre en regjering som er så opptatt av å understreke gang på gang at det ikke er en krise – men det er nå så.

Jeg hørte arbeidsministeren i dag på NRK oppfordre norske kommuner til å sette i gang vedlikeholdsprosjekter og ha prosjekter klare for å få i gang aktivitet i kommunene. Det kan alle være enig i, men hvorfor kuttet regjeringen da mange hundre millioner kroner i sin egen pakke for vedlikehold i kommunene så seint som i desember?

Statsminister Erna Solberg [10:17:00]: I budsjettforliket gjorde vi noen omdisponeringer av penger, fordi vi gjorde andre aktiviteter. I tilleggspørsmålene knyttet til flyktning- og asylsøkerspørsmålene gjorde vi også endringer, men på det området har det jo egentlig blitt mer penger generelt til oppdatering og vedlikehold på grunn av det, fordi asylmottakene må rustes opp og klargjøres, så det har blitt mer aktivitet knyttet til det. Dette skjer fordi når Stortinget behandler og skal få plass til de ulike prioriteringene, gjøres det endringer i sammensetningen av pakken.

Så har jeg lyst til å si at det er viktig å være tydelig på at Norge som nasjon ikke er i krise i dagens situasjon, og at vi ikke har en krise på arbeidsmarkedet. Vi må som politikere ikke snakke opp en situasjon hvor mye av aktiviteten i Norge holdes oppe fordi folk har tillit til sin egen privatøkonomi og det handles. Hvis det svikter og vi snakker oss inn i en sånn situasjon, snakker vi oss inn i større ledighet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:18:17]: Det er no fem år sidan borgarkrigen i Syria starta. Det er ein konflikt som har kravd over 250 000 menneskeliv og drive 11 millionar menneske på flukt.

Dei siste vekene er det skapt nytt håp. Ei våpenkvile

er inngått mellom dei fleste partar, sjølv om terroristgrupper som ISI ikkje er ein del av dette. Våpenstillstanden har gjort delar av Syria til krigsfrie soner. Humanitær hjelp når fram til fleire, bistanden lettar lidingane, men nøda er framleis enorm. Neste skritt må no vere forhandling om ei politisk løysing. Men dette blir krevjande og vil ta tid. Det vil òg den militære kampen mot dei ekstreme islamistane.

Av 11 millionar fordrevne har 4,5 millionar allereie flykta til utlandet, særleg til nabolanda. Flyktningleirar har vore underfinansierte. I desperasjonen fortset mange flukta vidare til Europa, det siste halve året særleg via Tyrkia og over til Hellas.

No forhandlar EU med Tyrkia om ein avtale. Målet er å regulere flyktningtilstrøyminga, redusere den livsfarlige båttransporten og stanse menneskesmuglarane. Men Tyrkia skur opp prisen EU må betale for ein avtale, og den indre spliden i EU, særleg om kvoteflyktningar, gjer utfallet uvisst.

Noreg må bidra konstruktivt. Derfor vil eg spørje statsministeren: Kva meiner ho om moglegheita til å oppnå ein god avtale mellom EU og Tyrkia? Og kva har Noreg tilbydd å bidra med for å få ein avtale som kan fungere?

Statsminister Erna Solberg [10:20:14]: For det første har jeg lyst til å si at jeg er veldig enig i beskrivelsen, at dette har vært en ekstremt vanskelig situasjon. De bildene vi ser fra f.eks. Homs nå, hvor nesten ingenting er igjen av en levende, vibrerende by fordi den er bombet i stykker, og den humanitære katastrofen folk har vært utsatt for, tror jeg må gjøre dypt inntrykk på absolutt alle.

Det er noen små håp. Våpenhvilen gir hverdags håp inne i Syria. Det er også et håp basert på det vi fikk til på giverlandskonferansen, om å finansiere FNs operasjoner bedre i form av mer penger inn til Syria, men også til nabolandene, og som et ledd i det gi flyktninger i nærområdene muligheten til å jobbe med prosjekter og tiltak, noe som bidrar til at både Jordans, Libanons og Tyrkias myndigheter føler at de er sikre på en form for finansiering til å hjelpe dem hvis flere av de flyktningene som er der, får ulike former for arbeidstillatelse og arbeidstilgang, noe som bidrar til å stabilisere.

Når det gjelder avtalen med Tyrkia, er det mange ulike sider knyttet til dette. Den skal behandles på EU-siden i morgen og fredag. Den er ikke ferdig. Det er veldig viktig at den ivaretar EU-landenes internasjonale forpliktelser. Det sa også president Donald Tusk veldig tydelig på Kypros i går. Det er litt vanskelig å kommentere enkeltheter i dette, for det er fortsatt mye igjen.

Norge har bidratt ved å si både at vi er enig i at det må være en europeisk fellesløsning, og at vi skal delta hvis det er en europeisk fellesløsning på flyktning- og asylpolitikken fremover. Men vi må se at den virker, at de grepene som tas, faktisk virker. Så bidrar vi også med hjelp til Hellas i den situasjonen som er nå. Vi har gitt 5 mill. kr via Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap til EUs samordningsmekanisme. Den 9. mars ble det sendt senger, madrasser og annet som en praksis på dette, og vi bidrar også på andre områder.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:22:30]: Eg vil takke for svaret. Det er ikkje tvil om at Noreg er med på å bidra med humanitær bistand i nærområda. Me bidreg både med båtar i Middelhavet, som reddar liv, og som statsministeren òg nemner, med EØS-midlar til Hellas. Me har auka talet på kvoteflyktningar me tar imot, og asyltilstrøyminga som har vore det siste året til Noreg, har gjort at me har tatt vår del. Men det er viktig òg for Noreg at det blir ein avtale. No veit me ikkje nøyaktig korleis den blir, men det finnest nokon krevjande utfordringar med ein sånn avtale.

Eg har lyst til å utfordre statsministeren på to ting. Det eine er korleis statsministeren ser på ein avtale som i praksis forskjellsbehandlar syriske flyktningar og andre reelle flyktningar frå andre krigsområde, som denne avtalen legg opp til. Det andre er: Med kva for sikkerheit meiner statsministeren at me har fått retten til asyl reelt ivaretatt i den avtalen som me no ser kan bli forhandla fram mellom EU og Tyrkia?

Statsminister Erna Solberg [10:23:37]: Jeg tror det er viktig å legge til grunn det som rådets president Donald Tusk sa i går i Nikosia. Der sa han veldig tydelig at EU-landene må ivareta sine internasjonale forpliktelser, og blant noe av det han nevnte, var at alle skal få en individuell behandling i Hellas. Det mener jeg vil være en garanti for at man får en vurdering av om man har behov for asyl eller ikke. Det er veldig mange enkeltheter som ikke er ferdige, men det er viktig at man har denne grunnleggende forpliktelsen. Jeg oppfatter også at det står på EUs dagsorden med de tydelige uttalelsene fra Donald Tusk.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Kjell Ingolf Ropstad.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:24:28]: Et av de viktige prinsippene i avtalen for å stoppe at så mange flyktninger kommer til Hellas, er at hver flyktning som kommer over til Hellas fra Tyrkia, skal sendes tilbake til Tyrkia. I stedet for at en da kan komme rett over igjen til Europa, vil en komme bakerst i køen, og så vil en kunne ta syrerer over til Hellas. I utgangspunktet høres det greit ut, men utfordringen med det er at mange færre sannsynligvis vil flykte. Da lykkes man for så vidt med avtalen, men i neste omgang vil det være færre syrerer som kan hentes fra Tyrkia. Så resultatet av avtalen kan bli at en langt på vei mister retten til å søke asyl, og så vil det heller ikke kunne være så mange syrerer som flyttes til Europa.

Jeg er kjent med at statsministeren har gode kontakter nedover i Europa og liker at Norge skal være med på å påvirke. Så jeg er veldig nysgjerrig på hva statsministeren og Norge har gjort for å være med på å påvirke det resultatet som vi forhåpentligvis vil se i en avtale i løpet av de neste dagene, og som blir viktig for Norge, men ikke minst for alle flyktningene.

Statsminister Erna Solberg [10:25:31]: Jeg mener det bør være et mål for oss at færrest mulig legger ut på den farefulle ferden over Middelhavet, som i fjor tok nesten 3 500 menneskers liv. Hvis signalvirkningene av denne

avtalen er at færre kommer til Europa for å søke asyl, betyr det at færre mennesker drukner. Det må vi huske. Vi mener jo at den farefulle ferden over Middelhavet er noe vi faktisk bør bremse, fordi det gir håp andre veien. Summen av det å hjelpe lokalt, å få til en våpenhvile og alle disse andre tiltakene er at færrest mulig skal reise. Så vil man med den avtalen man får, sende tydelige signaler til en del av dem som ikke har behov for beskyttelse, om at Europa ikke er åpent lenger. Det er faktisk en fordel, for færre vil dø. I tillegg har vi en situasjon hvor man tar imot flere flyktninger.

Min holdning er at Europa bør se på dette som en lærdom, også med tanke på at flere land bør gjøre som Norge og ta flere høykommissærflyktninger i årene som kommer.

Presidenten: Stein Erik Lauvås – til oppfølgingsspørsmål.

Stein Erik Lauvås (A) [10:26:53]: Den flyktningssituasjonen vi står oppe i, krever et sterkere internasjonalt samarbeid. Derfor er det viktig at Norge er en pådriver for en felles europeisk håndtering, slik at vi kan ha kontroll på Schengens yttergrenser, og slik at vi selvfølgelig også kan gi beskyttelse til dem som har krav på det.

EU er i forhandlinger med Tyrkia om en flyktningavtale. Arbeiderpartiet mener det er viktig å få til en felles europeisk avtale som kan håndtere flyktningssituasjonen innenfor internasjonale konvensjoner, slik som statsministeren også var inne på.

Spørsmålet blir: Hvordan vurderer statsministeren mulighetene for å få til en fordeling av de flyktningene som da skal gjenbosettes – gitt den avtalen?

Statsminister Erna Solberg [10:27:43]: Det er jo en ekstremt vanskelig situasjon internt i EU når det gjelder gjenbosetting. Det har vi sett i den frivillige avtalen på 160 000 kvoteflyktninger og fordelingen som er gjort allerede. Norge har sagt at vi skal ta imot 1 500 over to år – 750 hvert år – mens det er land i Europa som ikke har vært så villige til å ta imot.

Det er også en utfordring at en del flyktninger får tilbud om å reise til land og ikke ønsker å bli der. Det er faktisk en reell utfordring. En av grunnene til at man ikke får alle disse mekanismene til å fungere, er at flyktninger absolutt vil enten til Skandinavia eller til Tyskland. Når de da henvises til å reise til et østeuropeisk land, Bulgaria eller andre, så sier de nei. Sånn kan vi ikke ha det. Dette må være en mekanisme som viser felles solidaritet.

Det er blitt mer nasjonalistiske regjeringer i flere land. Det er en utfordring for hele EU-samarbeidet. Så har jo jeg tro på at til slutt klarer man å finne løsninger i EU. Det har vært mange tøffe punkt, men de har klart å finne løsninger før.

Presidenten: Heidi Greni – til oppfølgingsspørsmål.

Heidi Greni (Sp) [10:29:02]: Planen EU og Tyrkia har jobbet fram, kan potensielt føre til store endringer i migrasjonsmønsteret. Ifølge avtalen skal alle som drar fra Tyrkia til de greske øyer, enten de har beskyttelsesbehov eller

ikke, returneres til Tyrkia. Og for hver syrer som returneres til Tyrkia, skal EU-landene ta en syrer fra Tyrkia. De flyktningene som prøver seg båtveien, skal etter planen havne bakerst i køen.

Dersom avtalen mellom Tyrkia og EU har den effekten den er tiltenkt, er det grunn til å tro at andre ruter vil være hovedveien inn til Schengen-området og bli mer aktuelle. Hvordan tror statsministeren den avtalen kan påvirke tilstrømmingen over Storskog? Kan Storskog bli en ny hovedrute inn til Europa? Og har regjeringen noen plan for å håndtere dette dersom grensesamarbeidet med Russland igjen viser seg å svikte?

Statsminister Erna Solberg [10:30:01]: Jeg tror at en avtale mellom EU og Tyrkia kommer til å ha to effekter. Det ene er at det kommer til å bremse totalmigrasjonen til Europa, fordi det nå er et bilde i verden av at det er en åpen dør til Europa, som gjør at det kommer mange som ikke har et beskyttelsesbehov også. Og så har jeg understreket at det er sånn at også EU og EUs president sier at de må ta de internasjonale forpliktelsene og den individuelle behandlingen med. Så det er noe i spørrerens tegning av bildet som jeg ikke tror helt stemmer med det i alle fall Donald Tusk nå sier.

Det kommer også til å være andre ruter. Vi jobber fortsatt med å sørge for at den fellesforståelsen vi har med Russland om situasjonen på vår grense, skal opprettholdes. Vi har alltid en beredskap for at noe kan skje, men det er selvfølgelig sånn at vi bruker både tid og ressurser på å opprettholde den samforståelsen vi har om at dette ikke bør være en migrasjonsrute.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:31:14]: Det er bra at statsministeren tegner opp et bilde der det er nærområdene og flyktningene som er i krise, og ikke Norge. Så spør det bare om det vi gjør, står i forhold til det. Norge kunne bidratt atskillig mer, både i nærområdene og ved å ta imot flere kvoteflyktninger, men det er også viktig at vi nå bidrar i den internasjonale debatten for å holde menneskerettighetene oppe i en krisetid for dem som flykter for sitt liv.

Statsministeren refererte nå til at Donald Tusk etter sigende har ment at man må ivareta sine internasjonale forpliktelser og sørge for at asylsøkere får behandlet sine søknader i Europa, hvis de kommer inn i Europa. Spørsmålet er bare da om også den norske regjeringen vil utrede sine internasjonale konvensjonsforpliktelser knyttet til en slik type avtale som det nå ser ut til at EU og Tyrkia har planer om å inngå.

Statsminister Erna Solberg [10:32:22]: La meg først si at Norge gjør mye. Vi har annonsert 10 mrd. kr til hjelp i nærområdene de neste fire årene. Det er den største forpliktelsen Norge har påtatt seg noen gang i forhold til en humanitær krise. Vi har stått i ledelsen for å få til den største internasjonale forpliktelsen i forhold til en slik hu-

manitær krise. Gjennom et forlik i Stortinget tar vi også imot et rekordantall kvoteflyktninger. Vi ligger på topp i Europa når det gjelder mottak av kvoteflyktninger, og heldigvis har vi en lang tradisjon i Norge for å ligge i toppen. Vi har alltid vært solidariske og tatt imot kvoteflyktninger, mens veldig mange andre land ikke har gjort det.

Vi utreder våre konvensjonsforpliktelser hele tiden, og foreløpig er det vanskelig for oss å si eksakt hvordan det europeiske systemet kommer til å være. Det er altfor mange enkeltvedtak som er uavklart. Jeg legger vekt på at når presidenten i Det europeiske råd gir denne typen uttalelser, er det fordi de er klar over de konvensjonsutfordringene de har. Også EU har knyttet seg til Den europeiske menneskerettskonvensjon.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:33:45]: Statsminister Erna Solberg fører en politikk som bidrar til en sterk sentralisering av Norge. Det er sentralisering av politi, sykehus, skatteetat, energiselskap, innenfor fiskeri, innenfor jordbruk – på alle områder er svaret det samme: Det er sentralisering, det er byråkratisering, og det er stordrift. Og den største sentraliseringsreformen av dem alle er kommunereformen. Målet er en massiv nedlegging av kommuner, sentralisering av sykehjem, sentralisering av skoler.

Statsministeren og regjeringen frykter folket i dette spørsmålet, og Høyre har advart på det sterkeste mot lokale folkeavstemninger, for folket kan jo ha et annet synspunkt enn regjeringen. Men til tross for disse sterke advarslene fra statsministeren, fra Høyre og fra hele regjeringen, skal opp mot 200 kommuner nå ha lokale folkeavstemninger – lokalt vil man lytte, lokalt frykter man ikke folket.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Kan statsministeren her og nå avklare at hun vil respektere resultatene av demokratiske, lokale folkeavstemninger?

Statsminister Erna Solberg [10:35:05]: Det er kommunestyrene som utlyser folkeavstemninger, det er kommunestyrene som konkluderer i den prosessen vi har lagt opp til – om de på bakgrunn av den prosessen de selv har hatt, vil søke om en sammenslåing av kommunene eller ikke. Så folkeavstemningene gir et råd til kommunestyrene, og så er det kommunestyrene som fatter beslutninger på bakgrunn av det. Jeg har stor respekt for folkeavstemninger, jeg har stor respekt for folket. Jeg har også utrolig stor respekt for lokale folkevalgte, som på basis av de rådene de får, vil gjøre en vurdering av dette, og så vil vi vurdere de søknadene som kommer inn knyttet til det.

Så har jeg da en åpning, som jeg har forstått at det er ganske bredt flertall i Stortinget for gjennom den behandlingen som Stortinget har hatt tidligere: Hvis det blir ja i flere kommuner og det blir nei i en kommune, som da forhindrer at man får til kommunesammenslåingen – ja, så er det åpnet for at man skal kunne bruke tvang. Og da er spørsmålet: Er det demokrati hvis flertallet ønsker en sammenslåing, men et mindretall – fordi de har flertall i en kommune – blokkerer det? Da opplever jeg at Stortinget har sagt ja til at man bør kunne skjære gjennom. Men

utover det synes jeg at vi skal respektere folkeavstemninger, men også kommunestyre og folkevalgte som har dette oppdraget.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:36:31]: Det er helt utrolig at ikke regjeringen snart klart og tydelig kan si: Selvfølgelig skal vi respektere lokale beslutninger. Statsminister Erna Solberg høres ut som en sann tåkefyrste i spørsmålet om kommunesammenslåing. Det er om å gjøre å tåkelegge mest mulig, det er om å gjøre å skape mest mulig frykt lokalt, for til sjuende og sist kan den store staten med regjeringen i spissen komme med tvangsspekulset. Så da gjentar jeg spørsmålet. Når man har hatt en lokal folkeavstemning og lokal debatt, og kommunestyret har hørt på folkeavstemningen og sier nei – folket sa nei, derfor respekterer vi i kommunestyret folket, da sier vi også nei, vi ønsker å fortsette å ha sykehjem og skole nær folk – kan da de lokale folkevalgte og folket i kommunen stole på at regjeringen ser at de som bor lokalt, vet bedre enn de som sitter på et statsministerkontor i Oslo?

Statsminister Erna Solberg [10:37:28]: Hvis man lokalt bestemmer seg for at man ikke skal ha kommunesammenslutning, vil det ikke foreligge en søknad til regjeringen om å få til den kommunesammenslutningen, og det som ligger i dagens kommunereform, er en frivillighetslinje basert på dette.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp) [10:37:54]: Statsministeren er ikke spesielt klar. I sitt første svar sa hun at det var åpent for tvang, og i sitt andre svar sa hun at det skal ligge en frivillighetslinje til grunn. Men regjeringen har jo gitt fylkesmennene en sentral oppgave når det gjelder oppfølging av kommunereformen, og noen av fylkesmennene ser ut til å gå inn i oppgaven med en sånn iver at en skulle tro det var statlige byråkrater som skulle gjennomføre denne reformen, og ikke kommunestyre og lokale prosesser.

I løpet av sommeren skal fylkesmennene komme med sine tilrådinger om kommunestruktur i sitt eget fylke, og da blir spørsmålet hvordan regjeringen har tenkt å sikre at fylkesmennene har respekt for den lokale prosessen, enten det er f.eks. når Høyre-kommunen Herøy på Sunnmøre sier nei, eller når det sies nei i lokale folkeavstemninger. Så spørsmålet er: Er det statlige byråkrater eller er det lokalt engasjement og frivillighet som skal være styrende for denne prosessen?

Statsminister Erna Solberg [10:38:54]: Vi baserer oss på den reformen som er behandlet i Stortinget. Den har frivillighet som grunnlag, og det har vært en prosess med en tidsfrist som går ut i juni for å søke om kommunesammenslåinger. Så vil vi komme tilbake igjen til Stortinget etter det, basert også på hva fylkesmennene gjør, og da kan vi ta denne diskusjonen om hvor vi står, hvor vi er. Regjeringen har ikke konkludert på noe annet enn det som nå er Stortingets vedtak så langt. Derfor har vi sagt at vi

ønsker å se hvor vi står når det gjelder å gi gode tjenester til innbyggerne, sørge for god arealplanlegging, sørge for kompetanse til de svakeste. Alle disse tingene må vi ha med, og det er begrunnelsen min for hvorfor vi trenger en annen kommunestruktur i årene fremover.

Jeg mener jeg uttaler meg tydelig og klart, uten at det er større problemer enn at det jeg nå har sitert når det gjelder tvang, er det Stortinget faktisk i merknader har sagt, og det er det som står i det programmet Arbeiderpartiet har gått til valg på, f.eks. Jeg minner om at vi har mindre forpliktende programformuleringer om kommunesammenslåing i Høyre enn det ganske mange andre partier på Stortinget gikk til valg på i 2013.

Presidenten: Stein Erik Lauvås – til oppfølgingsspørsmål.

Stein Erik Lauvås (A) [10:40:09]: Arbeiderpartiet legger reell frivillighet til grunn for kommunesammenslåinger. Mange steder er det i gang prosesser for å se på kommunesammenslåinger, og mange steder vil det bli folkeavstemning, slik som det er sagt. Arbeiderpartiet mener at det er bra at dette bestemmes lokalt. Det som ikke er bra, er at det fortsatt er uklart hvilke oppgaver kommunene skal ha i årene framover. Oppgavemeldingen la opp til mange utredninger, og disse er det ikke konkludert på. Kommunene kan heller ikke vite hvordan det kommunale inntektssystemet vil se ut når de skal be om råd fra sine innbyggere. Det kan igjen føre til at man tar beslutninger på usikkert grunnlag. På tross av at regjeringen selv ikke har greid å bringe klarhet i to så sentrale elementer, avkrever man altså svar fra kommunene innen sommeren. Kommunene som ønsker å fortsette gode prosesser noe lenger, får blankt avslag fra kommunalministeren – gulrøttene går ut på dato 1. juli i år. For Arbeiderpartiet er det viktig at vi har gode prosesser, og at de får fortsette. Hvorfor kan ikke regjeringen støtte en slik tilnærming?

Statsminister Erna Solberg [10:41:21]: Jeg kan fortelle om min erfaring. Vi hadde årelangt gode prosesser, og det var klarhet i hvilke gulrøtter som skulle være. Så kom Arbeiderpartiet i regjering og tok vekk gulrøttene, og så stoppet prosessen. Det var det som skjedde i 2005. Da hadde veldig mange kommuner hatt en veldig lang prosess, og hadde mange diskusjoner. Derfor fikk de også reaksjon fra arbeiderpartifolk, bl.a. oppe i Gudbrandsdalen, som da var i en prosess som de måtte stoppe, fordi rammebetingelsene hadde endret seg fordi vi fikk en rød-grønn regjering på det tidspunktet, og fordi Arbeiderpartiet lot Senterpartiet få gjennomslag på disse områdene.

Jeg mener at det er viktig med tidsfrister, for hvis ikke haler vi det ut og tar ikke beslutninger. Da klarer vi på en måte ikke å summere opp. Dette er ganske krevende prosesser også for Kommune-Norge å stå i, og vi bruker mye tid og ressurser på det. Da må vi også ha tidsfrister for det.

Inntektssystemet endrer vi med ujevne tidspunkt. Det har vært mange revisjoner av inntektssystemet, og man vil aldri ha hundre prosent sikkerhet for hvordan inntektssystemet vil være om ti-femten år. Jeg tror vi må ta med at

det er endringer. Det har vært gjort noen endringer i inntektssystemet av nesten hver eneste regjering som har vært inne.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:42:30]: Vi har inngått en historisk klimaavtale i Paris, der vi satte ambisiøse mål om at vi kanskje skal klare å nå bare 1,5 graders økning i temperaturen. Det hersker heller ikke noen tvil om hvor vi egentlig skal hen – jo, vi skal til et mål med null klimaskadelige utslipp. FNs klimapanel sier at for å nå de globale utslippsmålene om 2 grader, må vi kutte 40–70 pst. innen 2050.

Venstre har registrert at når det legges fram et forslag til ny transportplan, har etatene endret tone litt fra det de har hatt tidligere, og har relativt sett – i forhold til det de før har lagt fram – ganske ambisiøse mål: Klimagassutslippene skal ned med 50 pst. innen 2030, det er en kraftig satsing på nullutslippsteknologi, en bypolitikk som krever at veksten skal tas i kollektiv, sykkel og gange, og det er økt bruk av biodrivstoff.

Fram til 2040 tror vi at vi kanskje øker Norges befolkning med 1,2 millioner, og mange av dem vil bo i byer. Om vi skal klare å nå målene som fagetatene setter, har vi ganske dårlig tid. Venstre er veldig glad for at det som er lagt som faggrunnlag, har så pass ambisiøse mål, sjøl om Sverige, hvis vi sammenligner oss med dem, mener at de skal ha nullutslipp innen 2030.

Klima er blitt en viktig del av Nasjonal transportplan, og nå skal statsministeren gjøre jobben. Hvordan vil statsministeren bruke NTP for å nå de ambisiøse klimamålene som vi har satt oss?

Statsminister Erna Solberg [10:44:45]: Det er jo ikke slik at de ulike fagetatene kommer med dette fordi de har funnet på det selv. Det er fordi regjeringen ga dem i mandat nettopp å gjøre dette i utredningen – for at vi skulle nå de målene vi hadde satt oss i klimaforliket, og for at vi skulle lage opplegg for å synliggjøre de målene.

Det er ikke sånn at vi venter på alle avtaler med EU, slik noen i denne debatten tror. Vi jobber planmessig på alle de områdene der vi vet vi må få ned utslippene. Utenfor kvotepliktig sektor er det særlig to sektorer i Norge som har noe særlig med utslipp. Det er transport, og det er landbruk. Landbruket er en debatt i seg selv. Vi må ha mat også fremover, det er jeg enig i, men vi må ha en strategi for å få ned noen av utslippene innenfor landbrukssektoren også.

Det betyr at veldig mye er innenfor transport, og derfor kommer vi til å ha dette med som et veldig tungt perspektiv. Det er et overordnet perspektiv, men vi skal jobbe med utviklingen av Nasjonal transportplan. Det var derfor vi ga dette mandatet. Vi ga det for at vi skulle ha et beslutningsgrunnlag for å få gjennomført det, og vi mener at det er mulig å få til. Jeg er mer optimistisk nå, basert på det en har kommet frem til, enn det jeg kanskje var før, for jeg ser at det er et mer realistisk mål vi nå har satt oss for å bidra til å gjennomføre et stort kutt i utslippene fra transportsektoren.

Vi jobber på samme måte på andre sektorer der vi skal bidra. Noen steder trenger vi drahjelp fra mer teknologi og fra nyere teknologi. Derfor er vi veldig glade for at vi får investeringer i den typen teknologi nå – vi ser at den vokser. Og derfor er jeg glad for de forlikene vi har hatt med Kristelig Folkeparti og Venstre, som har bidratt til en tydelig prioritering for å skape markedet for ulike drivstoffsformer. Men det tar litt tid å få alle disse tingene på plass.

Trine Skei Grande (V) [10:46:41]: Det var en veldig god overgang, for 65 pst. av alle utslippene er det person- og varebiler som står for innenfor transportsektoren. Ut fra målene som fagetatene setter, skal nye privatbiler og by-busser være utslippsfrie innen 2025, og innen 2030 skal også 50 pst. av alle tunge lastebiler være utslippsfrie. Da er avgiftsdifferensiering og subsidiering av lav- og nullutslippskjøretøy veldig viktig – både at vi viderefører det, og at vi utvikler det videre.

Da kommer det et spørsmål som statsministeren kanskje tipper at Venstre skal stille: Er hun enig med oss i at vi må bruke det grønne skatteski til å gjøre fossilt drivstoff dyrere og nullutslippsdrivstoff billigere?

Statsminister Erna Solberg [10:47:31]: Jeg er selvfølgelig enig i det prinsippet. Det er et prinsipp vi også legger inn i dagens avgiftssystem. Så vil det kanskje være en større diskusjon om hvor fort, hvor raskt og hvor mye man skal gjøre der. Vi har i dag store fordeler fra elbiler, som har bidratt til at vi har skapt et marked over tid for elbiler i Norge. Vi skaper nå også et eget nasjonalt marked for bio-drivstoff, og på flysiden differensierer vi landingsavgiften knyttet til det.

Så er vi inne i diskusjonen om oppfølgingen av Grønn skattekommisjon og hva som vil være de viktigste spørsmålene. Jeg tror ikke jeg vil bruke spørretimen til å forhåndskonkludere noe vi sitter i forhandlinger med Kristelig Folkeparti og Venstre om, men vi har det som en av de tingene statsbudsjettet neste år skal ha med seg.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Abid Q. Raja.

Abid Q. Raja (V) [10:48:32]: Fra bil til skip: I morgen vil Venstre fremme forslag om null- og lavutslippskip. Selv om innenriks skipsfart står for bare 9 pst. av totale norske utslipp, er tallene for NO_x og SO_x henholdsvis 34 pst. og 25 pst. Skipsfarten utgjør dermed både en lokal og en global utslippskilde. Elbilfordelene har vist at politikerne kan framskynde en grønn omstilling for bilindustrien. Det samme kan vi gjøre for skip. Fagetatene anbefaler at avgiftsstrukturen innrettes slik at miljøvennlige løsninger alltid lønner seg. Det å bygge flere null- og lavutslippsskip vil både modernisere, få ned utslippene og også få opp sysselsettingen – god motkonjunkturpolitikk.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Hva slags tiltak vil statsministeren fremme så det lønner seg både å bygge og bruke miljøvennlige skip?

Statsminister Erna Solberg [10:49:25]: Norge ligger virkelig i verdensfronten når det gjelder mer miljøvennlige skip. Erfaringen og effekten av NO_x-fondet har gjort at man både har en avgift og også et fond som bidrar til investeringer, og særlig skipsfarten er blant det som virkelig har dratt nytte av det. Derfor har vi fått mange flere skip som går på LNG, og som har mulighet for å gjøre det.

En utfordring for den internasjonale skipsfarten er selvfølgelig infrastruktur for å få drivstoff, men det er også noe vi jobber med overfor de internasjonale organisasjonene og EU, for å sørge for at de også ser at man må ha den type infrastruktur for å få mer av den internasjonale skipsfarten over på annet.

Det vi ser på, er anbudskravene på de områdene hvor det offentlige stiller spørsmål. Vi har allerede bidratt med det i noen av de anbudene som er ute. Det er en av måtene vi kan gjøre det på. Innenfor den maritime strategien har vi også tiltak som vi følger opp nå knyttet til grønn skipsfart. Det er flere områder vi kan gjøre mer på, men det er viktig å huske at det tar litt tid å få bygget om for å kunne bruke annen type drivstoff for deler av skipsfarten.

Presidenten: Eirik Sivertsen – til oppfølgingsspørsmål.

Eirik Sivertsen (A) [10:50:58]: Tidligere klimaminister Tine Sundtoft sa etter at Paris-avtalen var undertegnet at det trengs dramatiske omlegginger i transportsektoren for å nå de ambisiøse målene som er. Og jeg er glad for at statsministeren erkjenner at det innspillet som nå er kommet fra fagetatene, er i tråd med den bestillingen som regjeringen har gitt, også på klimaområdet.

Så da har jeg to spørsmål til statsministeren. Er det slik at statsministeren mener at forslagene til tiltak på transportsektoren som fagetatene nå tilrår, i tråd med bestillingen fra regjeringen, er ambisiøse og kraftfulle nok – eller «dramatiske» nok, for å bruke Sundtoft sine ord – til å møte de forpliktelsene og målene vi har? Det andre er at Arbeiderpartiet la fram forslag som lignet veldig på dette, tidligere i vår. Kan vi forvente støtte fra regjeringspartiene til de forslagene som nå ligger til behandling i Stortinget, som er i tråd med fagetatenes tilråding?

Statsminister Erna Solberg [10:52:02]: Vi jobber nå med gjennomgangen av etatenes forslag, og det er klart at det er krevende, og det er store uttellingene som skal gjøres. Når vi ser reaksjonene på Nasjonal transportplan, så er det jo litt mindre fokus rundt omkring i fylkene på det som er inni planen, og litt mer fokus på det som ikke kom inn i planen. Og det er jo litt av utfordringene fremover, for det er klart at en del av det som ligger i planen, betyr at man må prioritere miljøtiltakene høyere enn en del andre prosjekter rundt omkring i landet.

Den vurderingen kommer regjeringen til å gjøre til slutt, men de har levert på en bestilling som vi ga. I den overordnede planleggingen skal vi kunne virkeliggjøre de målene vi har satt oss i klimaforliket, og det har de levert på. Vi har sagt at vi skal gjennomføre klimaforliket, og det

er helt naturlig at det ligger som en rammebetingelse for regjeringens nasjonale transportplan.

Jeg kan ikke à la carte si at vi kommer til å støtte alle Arbeiderpartiets forslag som de har lagt frem i Stortinget. Veldig mange av de forslagene er på områder hvor regjeringen allerede er godt i gang. Vi er for den politikken vi er for, og da kommer vi til å stemme for de tingene vi er for.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgings-spørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:53:19]: I går meldte flere media det de kalte «en helt vanvittig temperaturøkning» i februar i nordområdene, en temperaturøkning som overrasker og bekymrer klimaforskerne. Dette føyer seg inn i rekken om at det haster.

Transportsektoren står for en tredjedel av utslippene og må reduseres kraftig for å nå klimamålene. Vi har en dyktig samferdselsminister som er offensiv og får fart på mange prosesser. Spørsmålet blir da: Kan vi forvente at han er aktiv nok på det aller viktigste, nemlig grønn omlegging av transportsektoren?

Statsminister Erna Solberg [10:53:59]: Jeg oppfatter samferdselsministeren som veldig opptatt av at vi skal nå målene våre også innenfor klimautfordringene, og det forslaget – uansett – som blir lagt frem fra regjeringen, vil være regjeringens helhetlige forslag. Det er ikke slik at vi har seksjonert ut regjeringen slik at enkeltstatsrådene har et eget ansvar – hele regjeringen har et ansvar.

Men denne regjeringen har som utgangspunkt at vi skal forsterke klimaforliket. Vi har kommet til Stortinget med målsettinger om hvordan vi skal gjøre endringer, og hvilke målsettinger vi skal ha, med 40 pst. kutt i utslippene våre frem mot 2030. Vi har fått tilslutning i Stortinget til det og en modell som vi skal gjennomføre sammen med EU på den delen som ikke er kvotepliktig. Men på det området har vi også hele tiden sagt at vi må ta store tak her hjemme, og det er særlig transportsektoren som er den sektoren vi må gjøre noe med. Og det jeg synes vi skal si, rett og slett, er at det faktisk ser ut som om det er mulig å få det til med det som er lagt frem fra etatene nå. Det gir jo faktisk en større optimisme enn det klimadebatten av og til har vært preget av.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgings-spørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:55:17]: Jeg synes det er nokså betegnende akkurat nå at klimadiskusjonen og klimapolitikken i Norge er stykkevis og delt. Den runden vi har hatt her nå, viser litt av nettopp det. Det vi får lov å diskutere i Stortinget om klimapolitikken til 2030, er det som representantene sjøl legger inn av forslag om klimapolitikk. Vi venter fortsatt på hva regjeringen kommer til å komme tilbake til Stortinget med. En redegjørelse om Paris-avtalen et halvt år etter Paris er ikke en tilstrekkelig oppfølging. Spørsmålet er også hvor lenge industri og næringsliv i Norge skal vente før de forbereder seg på det som må skje i årene framover, også når det gjelder 2030-målene.

Nettopp fordi norsk klimaoppfølging blir så tett knyttet til EU, brukes det nå som et middel til å skyve diskusjonen om tiltak her hjemme foran seg. Vi vet ikke hvor mye vi skal kutte hjemme, hvor mye fleksibilitet det kommer til å være, hvordan skog skal telles inn. Spørsmålet er: Er det holdbart at vi kanskje må vente fram til 2018 eller 2019 for å diskutere det?

Statsminister Erna Solberg [10:56:22]: Det er ikke sånn at regjeringen venter på en avtale med EU om å gjøre noe. Den debatten vi har nå, om at vi har lagt rammebetingelser for Nasjonal transportplan for få levert et grunnlag som gjør at vi kan ta beslutninger for å nå målene innenfor transportsektoren, er jo nettopp et eksempel på at vi gjør noe annet. Så vil vi få Nasjonal transportplan til behandling i løpet av neste vår, og da må vi i fellesskap passe på at vi holder klimafanen og utslippsreduksjonene høyt oppe og kan levere på de tiltakene.

På den andre siden har Stortinget vært enige om at hovedgrepet er kvotesystemet, innenfor den sektoren som i dag er en del av kvotesystemet, og at det er rammebetingelsene for norsk næringsliv. Så mener vi at vi må stimulere mer når det gjelder miljøteknologi og annet – flere virkemidler for å få til enda bedre resultater. Jeg er uenig i at dette betyr at vi venter og ser. Vi jobber med dette hver eneste dag.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til oppfølgings-spørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:57:35]: Jeg slutter meg til representanten Arnstads analyse. Paris-avtalen og 1,5-gradersmålet forutsetter en helt annen framdrift og et helt annet omfang av klimatiltak enn det stortingsflertallet har vært villig til å diskutere til nå. Da stiller jeg meg også spørsmålet: Når skal egentlig regjeringen komme med sin helhetlige plan for hvordan Norge skal ta sin del av dette ansvaret? Stykkevis og delt å diskutere ulike sektorer og prosesser som går mange år fram i tid, er en ting, men det vi trenger, er et felles, nasjonalt prosjekt for å nå 1,5-gradersmålet. Når har regjeringen tenkt å komme med en ny, forpliktende klimaplan som Stortinget kan diskutere og vedta?

Statsminister Erna Solberg [10:58:18]: Stortinget har gjort et valg, og det er at vi skal ha gjennomføring sammen med EU, også på ikke-kvotepliktig sektor. Da må rammebetingelsene være klare, og de rammebetingelsene vil klargjøres i løpet av det neste året i EU. Å lage en helhetlig plan for hvordan vi skal gjennomføre det uten å vite noe om rammebetingelsene våre, om hvilke mekanismer som kommer til å være, vil etter min mening være utfordrende. Derfor jobber vi med å nå målene for de ulike sektorene, fordi vi hele tiden skal strekke oss lenger for å få til mindre utslipp.

At man er uenig i at vi skal velge denne modellen og vil ha en helt nasjonal gjennomføring, synes jeg i og for seg er greit – det er legitimt at man har en annen strategi. Men nå har Stortinget valgt en strategi, og da må vi faktisk følge

den strategien. Men det betyr ikke at vi ikke gjør noe. Vi gjør noe hver eneste dag knyttet til dette. Derfor bidrar regjeringen med mer penger til mange av miljøteknologi- og klimateknologifondene, vi bidrar med å sikre bedre rammebetingelser, og ikke minst jobber vi nå med Nasjonal transportplan for den sektoren som er den største sektoren vi må ha ned utslippene fra, utenom kvotesektoren.

Presidenten: Rasmus Hansson – til oppfølgingsspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [10:59:40]: Det som framfor alt karakteriserer norsk klimapolitikk, er fortsatt mål som ikke blir gjennomført. Derfor kommer jeg i ordinær spørretime til å spørre klima- og miljøministeren om hvordan framdriften er på det aller viktigste virkemidlet i den sammenhengen, nemlig oppfølgingen av Stortingets vedtak om en klimalov, en klimalov som bør forplikte regjeringen til å gjennomføre de kuttene som er vedtatt. Men i mellomtida, som flere representanter har påpekt, står vi altså i en situasjon hvor vi har underskrevet en avtale i Paris som er ekstremt mye mer ambisiøs enn de målene vi opererer med i dag, og spørsmålet, i en ny variant, er da: Vil regjeringen ta initiativ til et nytt forlik i Stortinget som faktisk legger klimaavtalen i Paris og dens nye ambisjoner til grunn?

Statsminister Erna Solberg [11:00:33]: Når vi har fått rammebetingelsene på plass i forhold til EU, vil vi komme til Stortinget, selvfølgelig, med hvordan vi skal gjennomføre det. På veien dit skal vi gjøre mange tiltak som er grunnlaget for at vi får til resultatene, bl.a. gjennom Nasjonal transportplan, men også på veldig mange andre områder. Da vil vi også få en bred diskusjon om det er grunnlag for et nytt og forsterket forlik. Det får vi diskutere når vi kommer så langt. Men vi har altså en stor bredde bak det faktum at vi sammen med EU skal gjennomføre disse 40-prosentkuttene.

Så er det viktig å huske at Paris-avtalen inneholder mekanismer som vi har slåss for å få inn, nemlig revurdering av hvor langt vi har kommet, og om vi må forsterke målene. Det betyr at etter fem år med avtalen må vi faktisk møtes. Da vil det være rom for å se om Norge kan stramme enda mer til for å nå enda mer sammen med andre land. Det er en dynamisk prosess som vi har laget for hele verden. Men først må vi klare å nå de målene vi ble enige om i fjor. Det skal bli en tøff jobb, men det er altså lysere tider for å få det til.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:01:59]: Denne regjeringen fører en svært målrettet fordelingspolitikk. Det er målrettede skattekutt som sørger for at de som har det aller best i det norske samfunnet, får det enda bedre og blir enda rikere. Og det er målrettede kutt som rammer grupper som er blant dem som har aller minst i det norske samfunnet. Det gjelder f.eks. barn av uføre, som blir fattigere når det kuttes i barnetillegget. Og det gjelder pensjonister med lave al-

derspensjoner, som rammes av den nyheten som kom i går, om at regjeringen også i år vil gå inn for redusert kjøpekraft for pensjonistene. Det blir det andre året på rad med negativ utvikling i kjøpekraften, og med den økonomiske situasjonen vi nå er i, er det grunn til å frykte at det også vil bli virkeligheten i flere år framover.

Den politikken svekker folketrygden, som er selve bærebjelken i vår universelle velferdsmodell, og det vil også øke forskjellene i det norske samfunnet. For sånne kutt rammer ikke offentlig ansatte med gode bruttopensjoner eller gode stortingspensjoner. Heller ikke vil de med gode avtalefestede eller individuelle pensjonsordninger komme dårlig ut. Det er de med lite – de som er mest avhengige av folketrygden – som taper, og dermed øker forskjellene.

Dette skulle jo regjeringen hindre. Regjeringen kjøpte seg fred i fjor ved å love at alle steiner skulle snus for å unngå at det ble negativ kjøpekraftsutvikling flere år på rad. I proposisjonen om trygdeoppgjøret i fjor skrev regjeringen:

«Siktemålet er å unngå ei utvikling over fleire påfølgende år der pensjonistane får minska kjøpekraft, samstundes som arbeidstakarane får auka kjøpekraft. I denne sammenhengen skal ein vurdere ei eller anna form for glattingsmekanisme.»

Jeg vet ikke om å løpe fra løfter kan kalles for en «glattingsmekanisme», men jeg lurer på om statsministeren vil si unnskyld til pensjonistene for å ha ført dem bak lyset.

Statsminister Erna Solberg [11:04:08]: Vi har ikke ført noen bak lyset. Vi har gjennomført en utredning. Den informerte vi alle partiene på Stortinget om i går. Den utredningen har vist ulike mekanismer. Det er fem forskjellige modeller for å tenke annerledes enn det vi gjorde. Men vi har slått fast at det ikke er tid for å bruke ekstra milliardbeløp nå på dette i en veldig vanskelig økonomisk situasjon, og at konsekvensene og byråkratiet som skapes av de ordningene, per dags dato ikke er noe vi vil anbefale.

Men så har jeg lyst til å si at det ikke er sånn at pensjonistenes kjøpekraft ble negativ i fjor. Nettopp på grunn av de nå av hr. Lysbakken utskjelte skattelettelsene sier Teknisk beregningsutvalg at pensjonistene opprettholdt kjøpekraften sin mellom 0,0 og 0,5. Så nettopp det vi gjorde i skattesystemet, har bidratt til at pensjonistene kom bedre ut. I tillegg har vi gjort noe med samordningen for ektefeller, og i forliket på Stortinget ga vi de enslige med lav pensjon et løft, som bidrar også til å hjelpe dem. Så dette er ikke riktig. Med et opplegg hvor man ikke hadde skattelettelser, hadde pensjonistene fått en liten, marginal, kjøpekraftsforverring. Men skattelettelsene hadde en profil som gjorde at de gruppene som ikke fikk regulering av pensjonen, faktisk har fått opprettholdt kjøpekraften sin.

Det andre som er viktig å si, er at det er et generasjonsperspektiv i dette. Jeg registrerer at det er et område som SV nå har sagt at de skal være opptatt av i politikken. Den eneste innstramningen i pensjonssystemet for dagens pensjonister, som har vært inne en stund, er denne reguleringsmekanismen. Vi har laget et nytt pensjonssystem for fremtidens unge, som må betale mye, mye mer for å få et pensjonsnivå tilsvarende det de som i dag går ut, har betalt

inn for å få. Dette er den eneste mekanismen hvor dagens pensjonister er solidariske i det nye pensjonssystemet. Det å ta vekk det vil også være en ganske stor endring i den balansen vi hadde, hvor vi sier at generasjonene etter de av oss som har passert 50, skal få mye mindre pensjon og betale mer inn for å få det.

Audun Lysbakken (SV) [11:06:26]: Det er ingen spesielt generøs eller modig form for solidaritet å legge ansvaret for solidariteten på de pensjonistene som har lave alderspensjoner, mens veldig mange andre ikke rammes av denne måten å regulere på, fordi de har gode individuelle tillegg. Dette er en politikk som øker forskjellene. Jeg vil også minne Erna Solberg om at det ikke er alle pensjonister som betaler skatt, og at de skattelettene hun har delt ut, fordeles ujevnt. Det er pensjonister som betaler skatt, som får skattelette. Det går fint an å ha en lavpensjon over minstepensjonen og ikke betale skatt, og dermed tape på det statsministeren gjør. Det er dessuten sånn at skattelettene er skeivt fordelt.

Jeg har lyst til å stille ett konkret spørsmål. I fjor gjorde det ene regjeringspartiet et veldig stort nummer av at de skulle stanse dette – så stort at veldig mange pensjonister hadde store forventninger. Derfor synes jeg det er riktig at vi med én gang får brakt på det rene om det er sånn at begge regjeringspartiene står bak det standpunktet som regjeringen la fram i går kveld.

Statsminister Erna Solberg [11:07:35]: Hele regjeringen står bak det vi la frem. Dette er altså gjennomføringen av pensjonsforliket. Spørsmålet om vi skal gjøre avvik i pensjonsforliket, er en ganske stor bit. Jeg skjønner at SV har meldt seg ut av det, selv om de i flere runder har vært med på dette gjennom sin regjeringdeltakelse. Jeg har respekt for at man var imot pensjonsforliket som sådan da det ble inngått i første runde, men i alle runder etterpå har man vært med på det. Det betyr at nå må SV bare være ærlig på at de har gått ut av pensjonsforliket, at de ikke støtter de prinsippene, og at de mener neste generasjon, ungdommen i dag, skal få en enda større byrde i fremtiden, og at det generasjonsperspektivet de selv har løftet opp som en viktig satsing for fremtidens SV, døde her og nå.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Snorre Serigstad Valen.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:08:39]: Jeg spør meg hvordan det kan ha seg at det aldri er tid for å bruke milliardene – som statsministeren sier – på dem som har lavest ytelse, mens det hvert år er tid for å bruke milliarder på store skatteuttak til dem som har mest i samfunnet.

Jeg synes det var en god overgang av statsministeren å snakke om ungdommen i dag og det å legge en byrde over på dem. Det er en øvelse regjeringen har god erfaring med, for det er ikke bare pensjonistene med minst penger som rammes av regjeringen, det er også barnefamilier med minst penger. Nå har kuttene i barnetillegget for uføre forsørgere trådt i kraft. Det betyr at flere hundre familier får store, store kutt i sine ytelse.

Hvordan kan det ha seg at det alltid er de som har minst, som avkreves mest solidaritet av statsministeren og regjeringen, mens de med høyest pensjon, de med høyest lønn, og de med høyest formue har fått delt ut milliard på milliard i skatteuttak?

Statsminister Erna Solberg [11:09:35]: Våre skattelettelse hadde en profil for inneværende år som bidrar til at de med lavest inntekt får høyere skattelettelse enn de med høyere lønnsinntekt. Det er strukturen på det som er vedtatt i Stortinget for neste år, nettopp for dem med lav inntekt.

Så vedstår jeg at vi er tilhengere av arbeidslinjen. Derfor var det sånn at Stortinget vedtok at vi skulle lage endringer som gjorde at man ikke skulle få mer utbetalt i sum av uføretrygden og barnetrygden enn man tidligere ville hatt i jobb fordi det ville medføre at man da har negative incentiver til å kunne jobbe deltid og ha den tilknytningen. Den største fattigdomsutfordringen vi har, er manglende tilknytning til arbeidslivet – det er den største. For mange i vårt samfunn må vi ha bedre incentiver for at folk kan komme tilbake til jobb. Lager man terskler for folk som skal komme tilbake til jobb, får man store utfordringer – også med en større og varig fattigdom.

Presidenten: Dag Terje Andersen – til oppfølgings-spørsmål.

Dag Terje Andersen (A) [11:10:48]: Som representanten Snorre Serigstad Valen var inne på, er barnetillegget et eksempel på at svake grupper får kutt, og det finnes mange slike eksempler.

En annen gruppe som har vært omtalt tidligere i dag, er de arbeidsledige. Der har regjeringa funnet ut at de kan ta over 1 mrd. kr direkte fra økonomien til de arbeidsledige ved å kutte feriepengetillegget. De som jobber i en bedrift som går konkurs, har kortere garantitid for å få lønn. Når det gjelder skattelettelse, er det sånn at regjeringa mener at noen skal betale mer skatt, og det er de som mister jobben og får sluttvederlag. Det er altså tydelig, systematisk, at de som har minst, skal inspireres av å få mindre, mens de som har mye, skal inspireres av å få mer. Det fører åpenbart til at vi får større forskjeller i det norske samfunnet. Er statsministeren fornøyd med det?

Statsminister Erna Solberg [11:11:50]: Jeg er veldig fornøyd med at vi bidrar til omstilling av norsk økonomi for å skape nye jobber fremover. Vi bidrar til å gjøre endringer i skattesystemet som bidrar til at de med de laveste inntektene får lavere skatt, og det motiverer mer til arbeid at vi bidrar til det.

Når det gjelder feriepengetillegget, er det sånn at det er tatt for dem som kommer tilbake igjen i jobb. Det betyr at du ikke får ekstra feriepengar, fordi du har vært arbeidsledig, når du er tilbake igjen i jobb. Det mener jeg er rimelig. Hvis du ikke har vært i jobb tidligere, men har gått ledig en stund og ikke har fått ledighetspenger, får du heller ikke feriepengar når du går ut i jobb. Det har vi syntes har vært logisk og greit.

Og så er det sånn at innimellom må en gjøre noen innstramminger og endringer for å få rom til de store satsingene. Vi har satsinger for å gjøre det bedre for barnefamilier, og vi har differensiert betalingen for barnehager – noe Arbeiderpartiet ikke ville gjøre da de satt i regjering – sånn at de med lavest inntekt får tilgang til barnehager til lavere pris enn tidligere, og vi har gjort mer på aktivitetstiltak for fattige barn, så jeg er stolt av at vi på mange områder har bidratt til en bedre sosial profil for de mest utsatte gruppene.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [11:13:09]: Jeg lyttet nøye, og til slutt klarte ikke statsministeren å dy seg for en smule angrep på SV fordi SV var imot pensjonsforliket, men i regjering stemte for det i Stortinget etter at de innså at de i regjeringsforhandlinger ikke vant fram med forandring. Det er den vanlige parlamentariske praksisen. Det var sikkert krevende for SV, men jeg må si at det står respekt av at man gjør det på den måten istedenfor den måten denne regjeringen gjorde det på i fjor, en måte som jeg gjerne vil at statsministeren skal klargjøre om regjeringen har tenkt å gjøre det på også i år.

Er det sånn at statsministeren også i år vil tillate at Fremskrittspartiets stortingsgruppe stemmer imot dette forslaget i Stortinget, og gambler med at vi andre som står bak forliket, skal redde regjeringspartiene og regjeringen i Stortinget? Vil statsministeren tillate at det skjer i år? Og hvis hun har tenkt å tillate det, burde hun kanskje ha dempet sitt angrep på SV lite grann.

Statsminister Erna Solberg [11:14:13]: Jeg sa at jeg respekterte at SV var imot, og at de i regjering hadde vært for, men når man nå går tilbake igjen og er imot, har jeg påpekt generasjonsperspektivet som SV vanligvis snakker om, og det var det mitt angrep på SV dreide seg om – at de snakker om et generasjonsperspektiv, kanskje det største måleparametret på dette, og så prioriterer de ikke dagens unge gjennom de prioriteringene de gjør.

Så vil jeg si at utgangspunktet mitt er at regjeringspartiene har forpliktet seg gjennom Sundvolden-plattformen. Sundvolden-plattformen er veldig klar og tydelig, og de forlikene vi har inngått, står som grunnlag for regjerings-samarbeidet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ingrid Heggø (A) [11:15:10]: Arbeidarpartiet er garantisten for at dei norske fiskeressursane òg i framtida skal høyra til folk i fellesskap. Som med vasskrafta, olja og gassen vil vi hegna om det nasjonale eigarskapet til fiskeressursane. Fisken skal skapa aktivitet og arbeidsplassar i kystsamfunn, og vi vil stå opp for dei tre pliktene: leveringsplikt, bearbeidingsplikt og aktivitetsplikt.

Havressurslova, deltakarlova og fiskesalslagslova er grunnmuren i norsk fiskeripolitikk, og Arbeidarpartiet vil motarbeida alle forsøk på å hola ut desse lovene. Regjeringa har gjort ei rekkje forsøk på å fjerna seg frå at fis-

keressursane høyrer til fellesskapet, f.eks. endringar i del-takarlova, leveringspliktene, meir ombordproduksjon og gjeninnføring av evigvarande kvoter.

I nord vart det gjort unntak frå aktivitetskravet i del-takarlova, industrien fekk fiskekvoter i byte mot at fisken skulle leverast til bestemte anlegg på land. Det vart inngått samfunnskontrakt med fiskeriavhengige kystsamfunn. Desse avtalane vil regjeringa no bryta.

I sjømatindustrimeldinga fjernar regjeringa i realiteten alle dei tre leveringspliktene og opnar for at fisken ikkje lenger skal leverast i det avtalte lokalsamfunn, men til ein region, altså fylket, trass i at meldinga viser at det er lite kjøp av leveringspliktig fisk også i regionane.

Korleis vil statsministaren forklara lokalsamfunn og dei som jobbar i fiskeindustrien i nord, at arbeidsplassen deira forsvinn, og at inngåtte avtarar ikkje lenger skal gjelda?

Statsminister Erna Solberg [11:17:04]: Jeg besøkte mange kystsamfunn i Finnmark i 2002 under den store krisen, besøkte de mange stedene og de mange arbeidsplassene som da var stoppet opp. Det var primært på grunn av mangel på lønnsomhet. Et grunnleggende prinsipp for vår fiskeripolitikk er at vi må sørge for balanse, at det er lønnsomhet i alle ledd i fiskeripolitikken. Det er ikke sånn at vi kan regulere oss frem til lønnsomhet, det må faktisk basere seg på at man markedsmessig klarer å drive, klarer å skaffe et overskudd. Derfor er – etter vår mening – faren ved den politikken Arbeiderpartiet legger opp til, at vi vil oppleve at markedet bestemmer, ved at man får konkurser, man får bedrifter som ikke kan drive mer, og så får man da en situasjon hvor arbeidsplassene blir nedlagt og kanskje ender opp med at man har gjort det mer ulønnsomt i flere lokalsamfunn enn hvis man klarer å styrke dette.

Bakgrunnen vår for regionalisering av leveringsplikten er at vi faktisk ønsker å styrke drivkraften og drivemulighetene i de ulike regionene sånn at ikke alle svekkes. Det er på en måte basisen for det. Det er fordi vi ønsker disse arbeidsplassene, fordi vi tror det er mulig, men vi tror ikke at politiske vedtak skaper den lønnsomheten og den sikkerheten for de arbeidsplassene. De politiske vedtakene må faktisk følge av den utviklingen vi har for øvrig på disse områdene, som gjør at det blir lønnsomt å gjøre det. Derfor er det nettopp sånn at vi ikke fjerner leveringsplikten, men vi regionaliserer den, sånn at vi bidrar til bosettingen i distriktene. I en situasjon hvor alle leddene på land, alle leveringsstedene, blir mindre og mindre lønnsomme, så blir jobbene for flere og flere usikre, og det er faren med den politikken som Arbeiderpartiet står for, også over tid. Da er vi tilbake igjen til det jeg synes var et dramatisk syn i Finnmark i 2002, hvor aktiviteten sto på sted etter sted, og det synes jeg ikke vi skal komme tilbake igjen til.

Ingrid Heggø (A) [11:19:10]: 2002 er jo relativt lenge sidan, og eg vil anbefala ein ny tur. Å regionalisera leveringsplikta påpeika departementet sjølv ikkje verka. Exit av tilverksingsplikta og exit av aktivitetsplikta – via ein kommisjon – er i realiteten ei avvikling.

Det er veldig mange engasjerte folk kysten rundt som slåst for eksistensen til lokalsamfunna sine. Desse en-

gasjerte personane og miljøa har fiskeriministeren kalla mørkemenn og mørke krefter. Eg siterer frå Aftenposten 20. februar i år:

«Vi har noen mørke motkrefter som har eksistert over lengre tid. Som har bare én agenda, som er å fortelle: «Dette går rett vest».»

Og vidare:

«Det er både politikere, professorer, institusjoner, de finnes på universitetene våre og i akademien.»

Deler statsministeren Per Sandberg si oppfatning av at engasjement og kritiske røyster knytte til utviklinga i fiskeripolitikken representerer mørke krefter som må motarbeidast?

Statsminister Erna Solberg [11:20:17]: Jeg kan ikke gi en tolkning av alle mørke krefter og motkrefter, men det er motkrefter mot en del av fiskerinæringen og sjømatnæringen. Jeg ser det f.eks. innenfor oppdrettsnæringen rundt omkring – jeg ser innlegg, jeg ser mye som ikke tar inn over seg hvilken stor verdiskaping det er. Så tåler ethvert samfunn alltid kritikk, men vi må tåle at man også påpeker at summen av en del av de kritiske stemmene er hva vi til slutt skal leve av i Norge, hvis ikke det å bearbeide sjømaten, det å ha en oppdrettsnæring og annet langs kysten vår, er ett av levegrunnlagene. Men jeg kan ikke gå god for hvilke rammer eller annet som fiskeriministeren har snakket om når det gjelder dette, men det må være lov til også å peke på at det er personer som i dag tegner et skremmebilde av f.eks. oppdrettsnæringen, som jeg mener ikke står i forhold til den store verdiskapingen de står for i det norske samfunnet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Helga Pedersen.

Helga Pedersen (A) [11:21:17]: Det som skjer nå, er at regjeringen bryter med de lange linjene og forutsigbarheten i norsk fiskeriforvaltning ved å utfordre grunnlovene i næringen, som er deltakerloven og fiskesalgslagsloven, og nå handler det i aller høyeste grad også om trålnernes leveringsplikt, som regjeringen i realiteten vil fjerne gjennom de forslagene som er fremmet i sjømatmeldingen.

Lønnsomhet på land er avhengig av at fisken kommer på land. Derfor, sannsynligvis, gikk også Fremskrittspartiet til valg på at de ville stramme inn og ha mer leveringsplikt, og derfor har Fremskrittspartiets tre nordligste fylkespartier gått imot regjeringens forslag.

Da er mitt spørsmål: Hvorfor foreslår regjeringen det motsatte av det Fremskrittspartiet har lovet velgerne? Er det fordi Fremskrittspartiet har lagt bort sine valgløfter, eller er det fordi statsministeren er enig i det tidligere kommunalminister Erna Solberg sa, da hun besøkte Finnmark under fiskerikrisen i 2002, om at finnmarkingene må finne på noe annet å drive med enn fiskeri? Eller er det slik at regjeringen vil snu i dette spørsmålet?

Statsminister Erna Solberg [11:22:34]: Jeg synes finnmarkingene har vært kjempeflinke til å finne på mye annet siden 2002. Reiselivsnæringen er nå større enn både landbruk og fisk i det fylket, så det rådet jeg ga i 2002, var

åpenbart et veldig godt råd, og finnmarkingene har omfavnet det og virkelig gjort noe med det. Finnmark er i dag et stort industriområde, det er stor aktivitet knyttet til olje og gass, det er lyse tider i forhold til det det har vært tidligere. I så måte har finnmarkingene gjort en kjempejobb siden 2002.

Men fisk kommer til å være en viktig del av næringsgrunnlaget i Finnmark også i årene fremover. Derfor foreslår vi ikke å fjerne leveringsplikten, men vi foreslår å regionalisere den. Det betyr at den fortsatt vil gå til Finnmark, men det betyr at man får lønnsomhet på noen av de stedene hvor flere i dag sliter med dårlig lønnsomhet. Det betyr at det vil være arbeidsplasser knyttet til dette. Det er derfor vi sier at vi av og til må modernisere – når verden rundt oss forandrer seg.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [11:23:50]: Det er et stort engasjement langs hele kysten for å sørge for at fisken vår bidrar til levende lokalsamfunn.

Det er i dag tre måneder siden fiskeriministeren ble utnevnt. Den øvelsen han har praktisert mest, er å ha en diskusjon mot noen fiktive mørke krefter, som det er litt vanskelig å finne ut hvem egentlig er.

Komiteen var i Vesterålen og Lofoten. Der møtte vi ordførere fra mange partier, inkludert Høyre, som advarte mot den politikken som regjeringen har gått inn for i sjømatindustrimeldingen. Så mitt spørsmål er ganske enkelt: Deler statsministeren det synet at de som mener at regjeringens svar ikke er rett politikk for kystsamfunnene, fortjener betegnelsen «mørke krefter»?

Statsminister Erna Solberg [11:24:50]: Jeg tror ikke at fiskeriministeren mener at alle som har en annen politikk enn han selv eller regjeringen, er mørkemenn. Derimot er det enkelte som har en tendens til å snakke ned de næringene som bidrar til verdiskaping, og som er store og viktige for Norge. De må også tåle at man har diskusjon rundt de standpunktene de har, for Norge skal leve av noe også i fremtiden.

Jeg tror at fisk – sjømatnæringen – er en av de store tingene vi kan ha, hvis vi klarer den miljømessige balansen, hvis vi klarer å sørge for at vi har robusthet og lønnsomhet nok i næringen, slik at vi kan dyrke de markedsmulighetene vi har for de svært lønnsomme delene. Da må vi faktisk også si at noen strukturendringer kommer det til å være.

Når vi har vært opptatt av å gjøre noe med bearbeidelsesplikten, er det fordi den faktisk bidrar til mindre lønnsomhet nå. Hvis prisen er høyere hvis det er uforedlet enn hvis det er foredlet, bør man kanskje sikre jobbene ved at man sørger for at det man driver med, er lønnsomt, og at man selger til den beste prisen.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:26:04]: Jeg kom fra Lofoten i går kveld, der jeg har hatt møter med fiskeribe-

drifter som bl.a. etterlyser fiskeriministeren, som ikke har kommet, til tross for gjentatte invitasjoner. Både fiskeriministeren og statsministeren burde dra, for den analysen statsministeren gir, er ikke oppdatert. Bildet langs kysten er et helt annet enn i 2002. Når de bedriftene jeg møtte i Lofoten mandag, må permittere i deler av året, er begrunnelsen – den samme som flere bedrifter langs Finnmarks-kysten gir – ikke mangel på lønnsomhet eller mangel på markeder, men mangel på råstoff.

Regjeringens politikk vil forsterke problemet med å få råstoff inn til land. En av grunnene er at trålerne ikke holder samfunnskontrakten sin knyttet til levering. Derfor må vi tenke nytt for å sikre råstoff til lønnsomme bedrifter. Vi burde flytte kvoter fra trål til kyst, og vi burde gjøre det motsatte av det regjeringen legger opp til, nemlig å stramme inn leveringsplikten istedenfor å svekke den.

Spørsmålet blir da: Mener statsministeren virkelig at det er manglende lønnsomhet som er problemet for disse bedriftene, eller ser hun (presidenten klubber) problemet med manglende råstoff?

Presidenten: Nå må vi holde tiden i resten av spørsmålene.

Statsminister Erna Solberg [11:27:19]: Hvis man fordeler en viss mengde med råstoff på mange fremfor på noen færre, bidrar det til dårligere lønnsomhet for alle. Derfor er det slik at når man regionaliserer leveringsplikten, vil man få mulighet til å få mer robuste enheter, mer lønnsomhet, mer sikkerhet for jobben. Det er det vi foreslår. Men hvis man har mangel på råstoff i den strukturen man har i dag, vil det mest naturlige være at man samler det råstoffet slik at man har lønnsomhet, har mulighet til å være forutsigbar overfor dem man har kontrakt med, og kunne levere mer regulært inn til det markedet man skal levere til.

Vi vet at pris også dreier seg om hvor man er i markedet, og hvem man kan levere til. Hvis det blir veldig stor grad av ustabilitet i de leveransene, får man lavere pris. Alt dette er en av grunnene til at vi f.eks. lager de torskehotellene som vi nå gjør, for å kunne utnytte den prisen som finnes ute i markedet. Det er en av grunnene til at vi har lagt opp til mer regionalisering, men det er regionalisering og ikke avvikling.

Presidenten: Rasmus Hansson – til siste oppfølgings-spørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [11:28:34]: Den delen av fiskeflåten som kalles kystflåten, er mer avhengig av lokale leveringssteder og samtidig mer avhengig av økonomi i de leveringsstedene for å kunne få sin del av økonomien til å gå rundt. Ressursleveransene fra havfiskeflåten er en veldig avgjørende del i det bildet.

Nå er det en interessant diskusjon om hvorvidt dette er et forslag som også vil svekke selve leveringsplikten, men vi er i hvert fall enige om at en regionalisering eller sentralisering av leveringsplikten ligger inne i forslaget. Hva mener regjeringen vil være effekten for kystflåten og

kystflåten økonomi av de forslagene som legges fram i meldingen?

Statsminister Erna Solberg [11:29:23]: Den største utfordringen for kystflåten vil alltid være at man må legge ned mottakene, eller at de står fordi det ikke er gode nok leveranser til dem. Derfor mener jeg at det er forutsigbart for kystflåten at man sørger for at det er lønnsomhet i de anleggene som er på land.

Så har jeg lyst til å si at det er ikke en sentralisering. Disse fiskemottakene ligger ikke alle på sentrale steder. Det er i så fall en styrking av enkelte utkantkommuner i forhold til andre utkantkommuner, det er det det er. Og det sørger for at ikke begge kommunene i så fall blir svekket, og at man sikrer dette. Men sentralisering er det ikke snakk om i denne sammenheng.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [11:30:13]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Ola Elvestuen til klima- og miljøministeren, vil bli besvart av olje- og energiministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 7, fra representanten Marianne Aasen til kunnskapsministeren, vil bli besvart av fiskeriministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 8, fra representanten Geir Pollestad til landbruks- og matministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Jan Böhler (A) [11:30:48]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren: «I utkastet til Nasjonal transportplan fra etatene er ikke Ahusbanen, også kalt Romeriksbanen, omtalt. Etter at det var uklarhet om dette høsten 2014, har statsråden ved flere anledninger sagt at regjeringen går inn for Ahusbanen, og at de vil finansiere den med 50 pst. Han sa for eksempel til Akers Avis 14. august 2015: «Vi gikk til valg på å bygge bane til Ahus og Fornebu, og det skal vi leve-re.»

Hvordan har statsråden i mellomtida fulgt opp dette overfor sine etater, og hva mener statsråden om at dette er utelatt i utkastet til NTP?»

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:31:31]: Jeg tror de fleste er kjent med at det som er framlagt fra transportetatene, er deres faglige vurdering. I det ligger det at vi ikke har begynt den politiske behandlingen ennå. Det ville være feil av meg å gå inn i deres faglige tilnærming og diktere hvilke prosjekt de skulle legge inn. Da hadde det jo ikke vært noen vits i at de hadde en faglig tilnærming. I det året som vi har foran oss nå, kommer jeg og mine kolleger til å reise land og strand rundt for å hente innspill, synspunkter og meninger fra folk flest, næringsliv og politikere om hva vi bør prioritere i ulike deler av landet.

Vi har vært veldig opptatt av at vi skal hjelpe byene med å kunne ta mer av trafikkveksten med kollektive reisemidler. Derfor har vi i den regjeringsplattformen som vi nå styrer etter, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, sagt at staten skal ta halvparten av kostnadene ved investeringer i stor infrastruktur på kollektivsiden. Der er vi allerede i gang med å levere, ved at vi deler kostnadene som Oslo og Akershus f.eks. har med planlegging av Fornebubanen.

Dette er et langt mer offensivt grep enn det som lå til grunn i Nasjonal transportplan. I Nasjonal transportplan sto det at staten kan bidra – det sto ikke at staten skal bidra til sånne ting – og vi har altså sagt både at staten skal bidra, og at den skal bidra med 50 pst. Det gir en forutsigbarhet som i denne situasjonen er veldig viktig for de store bykommunene, nettopp for at de skal kunne våge seg på de store milliardløftene som denne utbyggingen representerer.

Jeg minner også om at i forhandlingene om bymiljøavtale med Oslo har vi sagt at noe av det vi skal forhandle om, bl.a. er Fornebubanen, T-banetunnel og Ahusbanen. Regjeringen har hele veien lagt til grunn at Ahusbanen er et av de relevante prosjektene som en skal jobbe med. Jeg synes det er veldig bra at representanten Bøhler viser interesse for Ahusbanen. Jeg minner om at i inneværende Nasjonal transportplan er ikke Ahusbanen nevnt med ett ord av den rød-grønne regjeringen. Da var ikke det prosjektet viktig nok til i det hele tatt å nevnes ved navn i planen. Det var altså ingen planer fra Bøhlers parti om å gjøre noe som helst med det prosjektet de neste ti årene. Det synes jeg er altfor passivt, og derfor har vi sagt at det er et viktig prosjekt som vi løfter fram.

Men nå er det altså lagt fram en konseptvalgutredning – KVVU Oslo-Navet – der dette ligger inne. Det skal forhandles om Oslopakke 3 denne våren. Vi jobber med Nasjonal transportplan, og derfor vil vi framover jobbe tett sammen med både Vegdirektoratet, Jernbaneverket, Oslo kommune og Akershus fylkeskommune for å se hvilke prosjekt som en lokalt mener er viktigst å prioritere. Når metrotunnelen ligger inne, som heller ikke ble prioritert av Arbeiderpartiet da Arbeiderpartiet styrte, er det fordi at der har etatene opplevd at det er så bred tverrpolitisk enighet at den var verdt å nevne i faggrunnlaget, mens Ahusbanen har det vært større uenighet om.

Jan Bøhler (A) [11:34:36]: Jeg takker for svaret.

Bakteppet her er at det var en usikkerhet høsten 2014 da Handlingsplan for kollektivtransport fra den nye regjeringen kom – da snakker jeg ikke om den rød-grønne regjeringen, men den nåværende regjeringen – og hvor Ahusbanen ikke var omtalt. I et brev fra politisk ledelse i Samferdselsdepartementet fra 19. september 2014 sa man at det ikke var aktuelt å se på Ahusbanen før etter 2023–2024. Da gikk statsråden ut og var etter min mening god, fordi han slo fast at Ahusbanen skulle bygges. Han gikk ut i Romerikes Blad og i Akers Avis ved flere anledninger, som jeg også har sitert i spørsmålet. Mitt spørsmål er egentlig om det ikke er noen kommunikasjon med etatene i løpet av en så lang periode som fra 2014 til i dag, hvor man uten å diktere får etatene til å se på et så viktig spørsmål om Ahusbanen skal være med i Nasjonal transportplan og bli omtalt der. Det er forskjell på instruksjon og kontakt.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:35:43]: Nettopp, det er forskjell på instruksjon og kontakt, men nå prøvde jeg å si at den politiske delen av dette arbeidet igangsettes nå. Det ble igangsatt den 29. februar da etatenes plangrunnlag ble lagt fram. Det er ikke Nasjonal transportplan som nå er lagt fram fra fagetatene. Det er deres faglige grunnlag. Så skal vi bruke ett år på å behandle den politisk, og så skal vi legge den fram. Da vil det være relevant å kritisere oss for de veiprosjekt og jernbaneprosjekt som Arbeiderpartiet mener burde ligge der, men hvor vi gjerne prioriterer annerledes. Jeg synes det er litt tidlig å forskuttere et utfall på det området.

Når jeg får slike kritiske spørsmål fra representanten Bøhler om hva som lå inne og ikke lå inne i 2104, vil jeg minne om at transportetatene la sitt arbeid til grunn i Nasjonal transportplan. Så har vi kommet med tilleggsbeskjeder etter at vi overtok styringen. Så når representanten Bøhler er misfornøyd med at Ahusbanen ikke ble nevnt i 2014, er det fordi den ikke ble nevnt i det hele tatt av den rød-grønne regjeringen i de grunnlagene de la fram.

Jan Bøhler (A) [11:36:49]: Nå må jeg minne statsråden om at det jeg refererte til, var den nåværende regjeringens Handlingsplan for kollektivtransport. Det man tok opp der i 2014, kan man jo ikke gi den rød-grønne regjeringen skylden for. Det er et politisk dokument fra den nåværende regjeringen. – Men det er for tid.

Det jeg er opptatt av, er at når statsråden var så klar på det tidspunktet, i 2014, ville det vært en fordel hvis han hadde sørget for at Ahusbanen kom inn i det faglige grunnlaget, for det er lettere å gjøre en grundig politisk behandling hvis man får et faglig grunnlag, faglige vurderinger, uten å diktere noe som helst. Jeg understreker at Ahusbanen er veldig avgjørende for regjeringens og Stortingets målsetting om å få en kobling mellom boligbygging i hovedstadsområdet og kollektivutbygging. Dette er det området hvor det ligger an til å bli bygget flest boliger, og hvor vi har størst mulighet til å bygge mange boliger på en miljøvennlig måte, ved å få en sammenheng mellom bygging av Ahusbanen og de store, nye boligbyggingene man nå regulerer for på Romerike.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:37:52]: De argumentene som representanten Bøhler framfører til slutt, er nettopp årsaken til at vi fra regjeringens side har løftet fram Ahusbanen.

Så minner jeg om at første utkast til handlingsplanen for kollektivtransport, som representanten Bøhler viser til, ble fremmet under den rød-grønne regjeringen. Så oppgraderte dagens regjering den og gjorde den mer offensiv før den ble framlagt. Det utkastet som vi overtok fra den rød-grønne regjeringen ved regjeringsskiftet, hadde heller ikke Ahusbanen inne. Derfor synes jeg det er veldig spennende når Arbeiderpartiet i opposisjon blir mer offensiv enn det de var da de selv styrte. Det håper jeg vi også kan se når vi skal behandle Nasjonal transportplan, at Arbeiderpartiet strekker seg lenger når de har en Høyre-Fremskrittsparti-regjering og et Venstre-Kristelig Folkeparti-flertall, enn det de var villig til da de selv styrte. I faggrunnlaget til den Nasjonal transportplan som foreligger, minner jeg om at det ligger mange prosjekt der som ikke var omtalt da de rød-grønne styrte. Derfor ligger det også metrotunnel, jernbanetunnel under Oslo og andre prosjekt som byen har lengtet etter lenge, og som nå kan begynne å få sin form.

Spørsmål 2

Eirik Sivertsen (A) [11:39:11]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I sitt svar 26. februar 2016 på skriftlig spørsmål nr. 647 fra representanten de Ruijter, tegner statsråden et rosenrødt bilde av situasjonen i norsk bygg- og anleggsbransje, og ser tydeligvis ingen grunn til bekymring. I Klassekampen 9. mars tar administrerende direktør i Skanska, Ståle Rød, derimot opp flere forhold i bransjen, som ordreinngang og muligheten for å sikre norsk kompetanse innenfor anleggsdelen som bygger veier og annen infrastruktur.

Mener statsråden at sjefen i Skanska har misforstått situasjonen i sektoren?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:39:52]: Det mener jeg ikke, og jeg har heller ikke tegnet et rosenrødt bilde, så utgangspunktet for spørsmålet fra representanten Sivertsen er ikke riktig. Det jeg derimot påpekte i mitt svar, er at det ikke er sånn at alle kontrakter går til utenlandske entreprenører – og det er en ren faktabeskrivelse. Så påpekte jeg samtidig at mens en i 2015 opplevde at 94 pst. av kontraktsverdiene på veiprojekt, f.eks., gikk til norske entreprenører, var tilsvarende tall i 2013 – siste året representanten Sivertsens parti satt i regjering – 70 pst. For 2012 tyder tall som er anslag vi har fått, på at bare halvparten av kontraktsverdiene gikk til norske entreprenører. Da blir det feil, mener jeg, å skape en samfunnsdebatt der en gir uttrykk for at det er færre og færre kroner som går til norske entreprenører, og mer og mer som går til utenlandske entreprenører, når vi faktisk ser at utviklingen er motsatt: Både budsjettene og andelen av pengene som går til norske entreprenører, øker. Det er viktig, for det siste vi bør gjøre,

er å begynne å snakke ned norsk entreprenørnærings konkurranseevne overfor utenlandske bedrifter i en situasjon der vi trenger å sikre at folk holder seg i næringen, at folk er med og skal være med og løfte de store prosjektene vi ser framover.

Når jeg f.eks. møter anleggsnæringen i Rogaland nå, er de veldig bekymret for situasjonen for 2016 og kanskje 2017. Men de sier at grunnen til at de er så opptatt av å beholde arbeidskraften i selskap i dag, er at fra 2017–2018 og framover kommer det til å flomme over av store byggeprosjekt, og da er det viktig at de har kompetansen i selskaper i den turbulensperioden vi har nå, og at den ikke forsvinner fordi de mister kontrakter. Og det er viktig for oss. Vi er altså opptatt av å skape et entreprenørmiljø i Norge som kan ta store kontrakter og små kontrakter, og som kan være konkurransedyktig både blant norske selskap og ikke minst overfor utenlandske selskap. Det er ikke det samme som å si at ting er rosenrødt. Tvert imot – vi ser at den turbulensen som er i oljemarkedet, har slått inn i norsk økonomi på en ganske alvorlig måte i en del fylker. Det betyr at en del av de folkene som har vært sysselsatt i byggenæringen, i dag går mer over i anleggsnæringen. De går fra å bygge boliger og bygg til å bygge vei og jernbane. Dermed, selv om man sysselsetter flere i sektoren, blir også arbeidsledigheten i sektoren større fordi man drar arbeidskraft ut av andre sektorer med større arbeidsledighet.

Det som også er viktig å ta med seg, er at kontraktstrategiene som både Vegvesenet og jernbanen har, tilsier at norske selskap vil bli enda mer konkurransedyktige framover, fordi vi har sagt at vi skal ha strengere krav til bruk av lærlinger, altså mer offensive krav. Vegvesenet og Jernbaneverket kommer også fra 2017 til å ha en kontraktstrategi som er bedre tilrettelagt for totalentrepriser for små og mellomstore leverandører, som gjør at de også vil være mer konkurransedyktige, og som gjør at de kan utvikle seg som selskap. Det betyr at vi gjør mye for å legge til rette – men situasjonen er ikke rosenrød.

Eirik Sivertsen (A) [11:43:00]: Statsråden signaliserer jo selv at det skal bygges mer sammenhengende og raske enn før, og med det følger jo gjerne at oppdragene blir større, noe vi ser f.eks. på Follobanen, der vi har veldig store anbud som legges ut.

Men nå viser jo store norske entreprenører og deres interesseorganisasjoner seg å være ekstra bekymret for at konjunkturproblemene slår inn for fullt, og for første gang på mange år meldes det om behov for permitteringer, som flere allerede har gjort.

Når vi nå ser at flere av de store oppdragene innen fornying og bygging av infrastruktur går til utlandet, og kanskje til firmaer som bruker innleie av utenlandsk personell i stor skala, blir spørsmålet: Hvordan har statsråden tenkt å forsikre seg om at bevilgningene til infrastruktur munner ut i faktiske oppdrag som vil skape ringvirkninger for norsk økonomi, som f.eks. økte skatteinntekter og flere jobber lokalt og regionalt i de områdene hvor de store infrastrukturprosjektene skal bygges?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:43:59]: Det er en problemstilling som jeg tar på det største alvor. Blant annet har denne regjeringen ikke hatt turneer i utlandet for å selge inn norske prosjekter til utenlandske entreprenører. Noe av det siste den forrige samferdselsministeren, som var fra den rød-grønne regjeringen, gjorde, var å reise til Leipzig for bl.a. å møte utenlandske entreprenører for å selge nettopp de prosjektene som representanten Sivertsen nå er fornærmet over at har gått til de utenlandske entreprenørene.

Vi har altså sørget for at andelen prosjekter på veisiden er langt høyere enn den noen gang var da representanten Sivertsens parti styrte.

Så nevnte jeg også i avslutningen på mitt forrige svar at når Vegvesenet nå sier at de skal ha flere totalentrepriser, sier de også at man skal flere totalentrepriser for små og mellomstore selskap, nettopp de selskapene som i dag er litt bekymret over situasjonen, men vi skal altså sørge for at de skal være konkurransedyktige på dette.

Så er det riktig at vi har hatt Follobane-prosjektet som avviker fra dette – et prosjekt som har vært under planlegging i mange år. Det er vanskelig å dele opp en tunnel i mange små parseller, som er akkurat i tråd med den strategien de rød-grønne hadde når det gjaldt utenlandske entreprenører.

Eirik Sivertsen (A) [11:45:05]: Det er uklart for meg hvor statsråden har det fra at undertegnede er fornærmet over hvordan kontraktene tildeles.

Stavanger Aftenblad har tidligere i år avslørt at regjeringen bløffer om hvordan milliarder av kroner skal gå til Sør-Vestlandet for å bote på økende ledighet, særlig innenfor olje- og gasssektoren, og mange mener seg dermed berettiget lurt av regjeringens tiltakspakke. Så da synes jeg ikke svaret på spørsmålet er spesielt tillitvekkende.

Kan statsråden nå bekrefte hvor mange jobber som har kommet til ulike deler av landet som følge av den sysselsettingspakken som ble flagget veldig høyt i fjor?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:45:45]: For det første har jeg påvist nå at andelen av kontraktskronene øker når det gjelder norske entreprenører. Jeg har også vist hvordan Vegvesenet og Jernbaneverket jobber for at man skal få flere læringer, og for at man skal ha mer totalentrepriser på små og mellomstore prosjekter, som kommer norske aktører spesielt til gode.

Når det gjelder tiltakspakken, har jeg skrevet en kronikk som jeg håper representanten Sivertsen vil lese, der jeg påpeker alt det Stavanger Aftenblad har valgt ikke å ta med i sin oppstilling. For eksempel valgte Stavanger Aftenblad å nevne vedlikehold av Dovrebanen som et viktig grep og sa at pengene går til Midt-Norge i stedet for til Vestlandet. Det Stavanger Aftenblad ikke nevnte, er at en har rekordbevilgninger i år på vedlikehold av Sørlandsbanen og Jærbanen. De nevnte ikke at Vossabanen får spesielt vedlikehold. De nevnte ikke at Statens vegvesen får økt budsjettet sitt med 1,5 mrd. kr bare i region vest. De nevnte ikke at vedlikeholdsbevilgningene til vei og jernbane har økt fra 5 mrd. kr under rød-grønn regjering til 9 mrd. kr

under dagens regjering. Det er mer enn hele tiltakspakken totalt.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Ola Elvestuen til klima- og miljøministeren, besvares av olje- og energiminister Tord Lien som rette vedkommende.

Ola Elvestuen (V) [11:47:06]: Ja, det var et spørsmål til klima- og miljøministeren, jeg må si det er litt forunderlig at det er olje- og energiministeren som svarer. Spørsmålet er uansett:

«I Dagsrevyen 9. mars foreslo stortingsrepresentant Henrik Asheim fra Høyre å oppheve varig vern av enkelte vassdrag. I fjor sa statsråd Sundtoft til Adresseavisen: «Vernede vassdrag utgjør både enkeltvis og i sum store natur- og miljøverdier. Regjeringen satser på å øke produksjonen av regulerbar kraft i Norge på andre måter enn ved å bygge kraftverk i vassdrag som omfattes av verneplanen.»

Deler statsråden dette synet, og kan han forsikre om at varig vern betyr at vassdragene er vernet mot kraftutbygging i all framtid?»

Statsråd Tord Lien [11:47:51]: Til hvorfor jeg svarer på spørsmålet på vegne av regjeringen: Som representanten Ola Elvestuen er godt kjent med, er verneplanene en del av Olje- og energidepartementets ansvarsområde.

Jeg har også lyst til å si til representanten Elvestuen at jeg er veldig glad for den betydelige støtten og den betydelige enigheten det er i veldig mange spørsmål om fornybar energi, både hva gjelder produksjon og bruk, mellom Venstre og regjeringen og regjeringspartiene.

Som statsråd har man jo mye makt og innflytelse, og det er mange prosesser man bør involvere seg i. Høyres programprosess er nok en prosess som jeg tror går mest smertefritt uten at jeg er for engasjert i den. Jeg oppfatter at utspillet fra representanten Asheim var en del av nettopp Høyres programprosess, og han sa vel det han sa, i egenkap av å være leder av Høyres utvalg for det grønne skiftet. Selv om vi nå sitter i regjering sammen, tror jeg det er et fornuftig utgangspunkt for meg at vi har respekt for hverandres programprosesser.

Venstre er heller ikke ukjent med å drive politikkutvikling. På landsmøtet i fjor mener jeg å erindre at Venstre vedtok å legge til rette for at vi i de nesten 15 årene skulle eksportere like mye fornybar energi som vi i dag eksporterer olje og gass. Skal vi realisere det, må vi i løpet av de neste åtte årene få på plass like mye fornybar kraftproduksjon som det vi har bygd opp i de 130 årene som ligger bak oss. Hvis det skulle løses med vindkraft alene, ville det representere 150 000 vindmøller. Jeg er en stor fornybar-entusiast, som representanten Elvestuen er godt kjent med, men å få plassert de ca. 150 000 vindmøllene, er jeg litt usikker på om vi hadde klart å få til med en tidshorisont på 15 år.

La meg si at Stortinget besluttet i sin visdom for mer enn 100 år siden at spørsmål både om vern og om store ut-

bygginger er spørsmål som skal avgjøres ved plenarvedtak i Stortinget. Det er noe denne regjeringen ikke har tenkt å utfordre på noen måte. Samtidig er det sann at både endrede værforhold og klimaforandringer bl.a. fører til mer regn over kortere tid, og vi vet at de samme klimaendringene må adresseres, bl.a. med økt produksjon av fornybar energi. Det gjør bl.a. at Stortinget, med Venstres støtte, har åpnet for endring av vernebestemmelsene f.eks. i Opo-vassdraget.

Ola Elvestuen (V) [11:50:56]: Nå var vi innom både Venstres landsmøte og andre spørsmål, men det var egentlig ikke det jeg spurte om. Det jeg spurte om, var et sitat fra Tine Sundtoft, tidligere klima- og miljøminister, og om statsråden var enig i den uttalelsen. Men jeg kan ta et nytt sitat, som er fra dagens klima- og miljøminister, om det samme utspillet. Han uttaler til NRK at

«jeg er ikke enig i at vi må skrote mantraet om de store kraftutbyggingers tid, eller at vi må revidere verneplanen. Planen ligger fast».

Da blir mitt spørsmål til olje- og energiministeren: Er olje- og energiministeren enig i at planen skal ligge fast?

Statsråd Tord Lien [11:51:40]: Jeg forsøkte innledningsvis å gjøre så godt jeg kan for å unngå å involvere meg i Høyres programdebatt. Det skal jeg forsøke å opprettholde. Det at vi har klart å bevare et representativt utvalg av norske vassdrag i urørt stand, mener jeg indikerer god kvalitet i måten mange stortingsflertall i mange generasjoner har forvaltet de norske vassdragsverdiene på, både de økonomiske verdiene og naturverdiene.

Samtidig er det sann at i særskilte tilfeller, der man kan spore vesentlig samfunnsnytte, som f.eks. Opo var et godt eksempel på – med flomdempende effekt, men også med miljøkonsekvenser som er akseptable – bør man kunne åpne for konsesjonsbehandling. Men det er altså noe Stortinget må ta stilling til, og i tilfellet Opo konkluderte Stortinget – med Venstres støtte – med at man skulle gjøre det.

Ola Elvestuen (V) [11:52:46]: Når det gjelder akkurat Odda, er det riktig at vi trenger tiltak inn mot Opo-vassdraget. Det er også ulike muligheter for å ha flomdemping når man ser på hele landskapet – det burde man helt sikkert se på i mye større grad. Naturen i seg selv er med på å forebygge flom.

Som ansvarlig for de vernede vassdragene og verneplanene, blir spørsmålet likevel – og jeg gjentar: Er statsråden enig i at verneplanene ligger fast, og at de ikke skal utfordres ved å ha forslag til kraftutbygginger, og at de eksemplene han trekker opp, vil være helt unntaksvis og helt spesifikt ikke ha med kraftutbygging å gjøre, men ha med tiltak når det gjelder flom å gjøre?

Statsråd Tord Lien [11:53:46]: Det er regjeringens politikk at verneplanene for vassdrag i hovedsak skal ligge fast. Som sagt mener jeg det er og viser en god kvalitet over politikk og forvaltning i mange generasjoner at vi har klart å ta vare på et representativt utvalg av norske vass-

drag, natur og topografi på den måten vi har gjort, samtidig som vi har bygd et kraftsystem som er nesten utelukkende basert på rene, fornybare kraftkilder som må være en del av klimaløsningen, også energi- og klimaløsningen i framtiden.

I det at verneplanen i hovedsak bør ligge fast, ligger det også at i de særskilte tilfellene der man kan identifisere vesentlig samfunnsnytte og akseptable miljøkonsekvenser, f.eks. i form av prosjekter hvor flomvern er et element, bør det kunne åpnes for konsesjonsbehandling.

Spørsmål 4

Rasmus Hansson (MDG) [11:55:01]: Spørsmålet til klima- og miljøministeren lyder:

«Klimaavtalen i Paris betyr at ambisjonsnivået i norsk klimapolitikk må skjerpes dramatisk. Et viktig ledd i en ny klimapolitikk må bli en klimalov med juridisk bindende utslippsmål. Et bredt flertall på Stortinget har vedtatt at regjeringen skal legge fram et forslag til en klimalov tidsnok til at loven kan vedtas i denne stortingsperioden.

Kan statsråden bekrefte at Klima- og miljødepartementet har startet arbeidet med å utarbeide en klimalov som kan sikre reelle utslippskutt i Norge?»

Statsråd Vidar Helgesen [11:55:35]: Det korte svaret på representanten Hanssons spørsmål er ja. Jeg skal nå gå videre med det litt lengre svaret.

Paris-avtalen markerer et vendepunkt for internasjonalt samarbeid på klimaområdet, først og fremst ved at alle land har påtatt seg forpliktelser og skal bidra. Den todelingen av verden som har preget klimakonvensjonen og Kyoto-protokollen, der kun industriland har hatt forpliktelser, er myket opp. Så både folkerettslig og politisk gir avtalen en ny retning, og den representerer et solid rammeverk for fremtidig, global klimainnsats.

Avtalen kommer til å legge føringer for norsk klimapolitikk i lang tid. Det er likevel viktig å understreke at Paris-avtalen i seg selv ikke pålegger land å gjennomføre avtalen på en spesiell måte. En viktig del av grunnen til at Paris-avtalen ble en suksess, at Paris-toppmøtet ble en suksess, er nettopp at det var de enkelte landenes ambisjonsnivå som drev prosessen. På samme måte vil oppfølgingen kreve de enkelte landenes prioriteringer og innsats. Det er f.eks. ikke et krav etter Paris-avtalen at Norge må ha en klimalov med juridisk bindende utslippsmål. Jeg kommer for øvrig tilbake til Stortinget med en muntlig redegjørelse om oppfølgingen av Paris-avtalen i nær fremtid.

Klima- og miljødepartementet arbeider nå med et forslag til en norsk klimalov som følger opp Stortingets anmodningsvedtak. Danmark, Finland og Storbritannia har allerede klimalover. For en uke siden kom også Sverige med forslag til slik lovgivning. Det svenske forslaget er ute på høring nå, og vi vet ikke hva resultatet blir, men det er uansett interessant at også Sverige trolig får slik lovgivning.

Vårt arbeid med lovutkast er godt i gang. Regjeringen vil, i tråd med Stortingets vedtak, legge det frem tidsnok til

at det kan behandles i inneværende stortingsperiode. Forslaget skal ut på offentlig høring. Jeg ser frem til å komme tilbake til Stortinget etter høringen og legge frem forslaget.

Rasmus Hansson (MDG) [11:57:39]: Takk til statsråden for svaret. Det er selvfølgelig helt riktig at Parisavtalen ikke pålegger Norge å innføre en klimalov, og det er like riktig at land etter land ser seg tjent med å innføre en slik klimalov. For Norge er situasjonen den spesielle at er det noe vi har demonstrert med dunder og brak i norsk klimapolitikk, så er det at vi har levd med klare og tydelige mål for utslippskutt og en eksepsjonell evne til å la være å gjennomføre disse utslippskuttene. Det er derfor det trengs en klimalov som er juridisk bindende med hensyn til at regjeringen skal gjennomføre de klimamålene som blir vedtatt.

Kan statsråden bekrefte at det er en slik lov med juridiske bindinger for gjennomføring av vedtatte klimamål som det nå arbeides med?

Statsråd Vidar Helgesen [11:58:38]: Jeg ber om forståelse for at jeg vil spare detaljene i lovforslaget til det legges frem. Men vi arbeider i henhold til Stortingets bestilling, som bl.a. dreier seg om at forslaget skal fastsette de nasjonale klimamålene og regulere hensiktsmessige styrings- og rapporteringsmekanismer. Vi ser til de landene som har lover i dag, og vi ser også på det svenske forslaget, men det er kanskje mer interessant å se på erfaringer fra de landene som har klimalover allerede. En lov er viktig, men jeg tror likevel ikke vi vil komme unna at det er nasjonal politikk og nasjonale prioriteringer politisk fra år til år og over tid som er mest avgjørende for at man faktisk skal nå målene. Men en lov kan være et viktig rammeverk.

Rasmus Hansson (MDG) [11:59:38]: Statsråden har fullstendig rett i at det er den praktiske politikken som avgjør hvorvidt klimamålene blir gjennomført, og den praktiske politikken har altså sørget for at klimamålene i Norge ikke blir gjennomført, gjennom lang tid. Det er det som er formålet med en klimalov, akkurat som det er formålet med andre lover, at politikk faktisk blir gjennomført i praksis.

Så vil en slik lov, hvis den får den virkningen som den skal ha, ha stor betydning for norsk næringsliv og for norsk samfunnsliv. Det betyr at det blir et stort behov for en grundig behandling i Stortinget. Kan statsråden bekrefte at lovforslaget blir lagt fram så tidlig at det blir god tid til en grundig behandling i Stortinget i denne perioden?

Statsråd Vidar Helgesen [12:00:29]: Å utarbeide en lov krever i seg selv grundig forarbeid, og så vil det kreve grundig arbeid i Stortinget. Det Stortinget har bedt om, er et lovutkast som kan behandles i denne stortingsperioden, og det er det regjeringen arbeider for å levere i tråd med.

Spørsmål 5

Kjersti Toppe (Sp) [12:01:01]: «Norsk Sykepleierforbund har varslet Fylkesmannen i Telemark om kritis-

ke arbeidsforhold ved Notodden sykehus. Fylkeslegen ser alvorlig på saken og har startet undersøkelser. Arbeidstilsynet er varslet etter at ansatte har gått doble og triple vakter i lange perioder. Legene på Notodden har meldt en skriftlig bekymring til ledelsen om situasjonen. For snart ett år siden ble det meldt om liknende forhold ved sykehuset i Skien. Mener statsråden denne situasjonen er holdbar, og hva foretar statsråden seg i saken?»

Statsråd Bent Høie [12:01:36]: Jeg er kjent med at Norsk Sykepleierforbund har varslet Fylkesmannen i Telemark om arbeidsforholdene ved Notodden sykehus. Sykehuset Telemark sendte 8. mars en redegjørelse til Fylkesmannen som svar på forespørsel. Sykehuset Telemark redegjør der for de utfordringer som har oppstått etter at sengeposten ved Notodden sykehus ble en del av medisinsk klinikk tidlig i 2015. Blant annet er det utfordringer med å få på plass personell, og det er noe sykdom.

Når det gjelder doble og triple vakter, har Sykehuset Telemark opplyst at det har vært ett tilfelle av trippel vakt og noen tilfeller av dobbel vakt på grunn av influensa.

Det er helseforetaket som er ansvarlig for å ha forsvarlig organisering av arbeidet og tjenesten, og Fylkesmannen vurderer nå denne saken. Det er derfor ikke hensiktsmessig at jeg går nærmere inn i denne saken nå.

Kjersti Toppe (Sp) [12:02:31]: Dette er ikke den eneste saken som har vore fra Sjukehuset Telemark etter at statsråden godkjente utviklingsplanen for Sjukehuset Telemark, som førte til at Rjukan sjukehus og Kragerø sjukehus vart nedlagde og pasientene vart flytta til nettopp Notodden og Skien. Difor er det interessant, meiner eg, om statsråden ser ekstra nøye på utviklingsplanen som han sjølv har godkjent, der pasientsikkerheit og kvalitet var noko av grunngevinga for at ein gjorde dei endringane. Difor er det alvorleg når Helsetilsynet no er inne i både Skien og Notodden, nettopp fordi ein lurar på om pasientsikkerheita er skadelidande.

Eg vil be statsråden svara på om han meiner at utviklingsplanen vert følgd, der ein la til grunn å sikra kvaliteten?

Statsråd Bent Høie [12:03:37]: Jeg er ikke kjent med at utviklingsplanen ikke blir fulgt, men å vurdere om tjenestene og arbeidsmiljøet er forsvarlig, er det virksomhetens ledelse som har ansvaret for. Hvis andre, bl.a. tilsitsvalgte, mener det er forhold som ikke er tilstrekkelig ivaretatt, har en muligheten til bl.a. å varsle Fylkesmannen – som en har gjort i dette tilfellet – og få Fylkesmannens vurdering av de forholdene.

Verken jeg eller representanten Toppe har kompetanse til å vurdere om tjenestene ved de enkelte sykehusene i Sykehuset Telemark helseforetak er forsvarlige eller ikke. Det må den lokale ledelsen gjøre, sammen med de ansatte. I den grad det er uenighet om det, har en Fylkesmannen som kontrollorgan.

Kjersti Toppe (Sp) [12:04:33]: Eg meiner det er veldig uakseptabelt når vi ser konturane av at vi har ei leiing

ved sjukehuset som ikkje tar tilsette si varsling på alvor. Det står i Telemarksavisa den 3. mars 2016 at dei tillitsvalde i Norsk Sykepleierforbund måtte varsle Fylkesmannen etter at dei gjentatte gonger hadde varsle leiinga ved Sykehuset Telemark utan at situasjonen vart tatt på alvor.

Statsråden har rett i at verken eg eller statsråden kan gå inn og definera når det er svikt i pasientbehandlinga, men vi har ansvaret for at det er eit system der ute som tar dei tilsette på alvor, og som sørgjer for at pasientsikkerheita vert tatt på alvor.

Statsråd Bent Høie [12:05:35]: Jeg er helt enig i at jeg har et ansvar for at vi har et system som tar pasientsikkerhet og kvalitet på alvor. Det har vi gjennom de etablerte systemene vi har, som er veldig tydelige på hvor ansvaret for forsvarligheten ligger hen, som er tydelig på hva som er de rette ordningene å bruke når det gjelder både melding og varsling, og når det gjelder de mulighetene som de ansatte har, hvis en opplever at en ikke blir tatt på tilstrekkelig alvor, til å involvere Fylkesmannen i dette arbeidet.

Det ville være feil, tror jeg, hvis jeg eller representanten Toppe setter oss til doms over vurderingen i disse spørsmålene. Det kan jo være tilfeller der det er ulike vurderinger mellom ledelsen og de tillitsvalgte av et forhold. Da har vi heldigvis Fylkesmannen, som kan gå inn og vurdere saken utenfra. Det tror jeg det er klokt at Fylkesmannen nå får gjøre, all den tid Fylkesmannen har sagt at en skal se på denne saken.

Spørsmål 6

Ruth Grung (A) [12:06:46]: «Alle kommuner er nå pålagt å ha akutte døgnplasser. De store kommunene har utfordringer med å rekruttere leger i 100-prosentstillinger, så lenge praksisen ikke blir tellende tjeneste for allmennlegetjenesten. Alternativet med mange små stillinger gir dårlig kontinuitet, svakere kompetanse og mindre forsvarlighet. Samhandlingsreformen ble vedtatt i 2012. Det har vært god tid for å få dette på plass.

Ser ikke statsråden at det både haster og er mulig med unntak for å få samhandlingsreformen til å fungere best mulig?»

Statsråd Bent Høie [12:07:20]: Tilstrekkelig og riktig kompetanse er en forutsetning for at helsetjenestene holder høy faglig kvalitet, og for at pasientsikkerheten ivaretas. Derfor er det viktig at leger under spesialisering får utdanning i virksomheter som er relevante for den aktuelle spesialiteten. Det vil også bidra til bedre rekruttering av framtidige spesialister på etterspurte områder.

Formålet med et kommunalt døgntilbud for øyeblikkelig hjelp er å unngå innleggelser i sykehus når dette ikke er ønskelig eller nødvendig ut fra en medisinsk faglig vurdering. Øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud er derfor viktig for å oppfylle intensjonene med samhandlingsreformen.

Noen av de store kommunale akutte døgnplassene som trenger 100 pst. stillinger for å dekke behovet, har hatt vansker med å rekruttere leger i spesialisering i allmenn-

medisin. Grunnen er at stillingene ikke gir 100 pst. uttelling som tjenestested – etter dagens spesialiseringsregler. Men i utdanningen av spesialister er det en forutsetning at utdanningsvirksomheter benyttes på en hensiktsmessig måte dersom det blir endringer i oppgavefordeling eller organisering av helsetjenesten. Innføring av kommunale akutte døgnplasser er et eksempel på dette. Det betyr at tjeneste i kommunale akutte døgnplasser allerede teller som tjeneste til spesialiteten allmennmedisin, dersom den kombineres med vanlig allmennpraksis i minimum 50 pst. stilling. Dette ble innført i januar 2015. For de fleste enhetene er dette omfanget tilstrekkelig.

Jeg er oppmerksom på problemstillingen om uttelling for 100 pst. stilling, som representanten Grung påpeker. Det er nå dialog med Helsedirektoratet for å få til en endring i spesialitetsreglene for allmennmedisin.

Endringen vil føre til at tjenestetid ved større kommunale døgntilbud for øyeblikkelig hjelp – som har tilstrekkelig pasientgrunnlag – kan gis 100 pst. uttelling i inntil to år. For å bli godkjent spesialist i allmennmedisin kommer i tillegg tjenestetid i åpen allmennpraksis – minst to år i 100 pst. tjeneste – og ett års tjenestetid i spesialisthelsetjenesten.

Som representanten Grung er kjent med, arbeider vi med å legge om spesialistutdanningen for leger. Vurdering av andre endringer for spesialistutdanningen i allmennmedisin bør gjøres i forbindelse med dette arbeidet.

Ruth Grung (A) [12:09:44]: I Bergen kommune har de nå 35 senger, og de var sene med å opprette disse plassene. Fem leger i 100 pst. stilling sier at de vil slutte hvis det ikke nå blir tellende. I Oslo er det nå planlagt en opptrapping til 73 senger. Det første året hadde 50 pst. av legene spesialistkompetanse, og i dag er de nede i 16 pst. Både Oslo og Bergen føler at de blir en kasteball mellom direktoratet og Helse- og omsorgsdepartementet for å få gjennomslag for at dette kan bli gjort tellende.

Den er helt riktig, den beskrivelsen som kommer nå, men samtidig har vi i Bergen et sykehjem i Fyllingsdalen hvor de får tellende praksis. Er det ikke mulig, mens man holder på med en full gjennomgang, å gi den samme dispensasjonen slik at vi klarer å få samhandlingsreformen til å bli mer attraktiv, noe positivt, så de får tak i de folkene de trenger?

Statsråd Bent Høie [12:10:38]: Jeg er opptatt av å få på plass et godt regelverk på dette området, og som jeg sa i mitt svar, er vi nå i gang med å endre regelverket slik at en kan jobbe i 100 pst. stilling også i en kommunal akutt døgnenhet og få dette tellende. Men samlet sett er det jo viktig at en, i løpet av de fem årene med spesialisering, har arbeidssted på de ulike stedene, slik at en totalt sett har den kompetansen som vil gjelde. Jeg tror at det er en regelendring som vil bidra til nettopp det som vi begge er opptatt av, nemlig at også de større kommunale akutte døgnenhetene kan lette rekrutteringen til 100 pst. stillinger.

Når det gjelder dispensasjoner, er det muligheter til å søke om det. Men det vil da være en faglig, konkret vurdering som ligger bak en slik dispensasjon av om innhol-

det i tjenesten er på et nivå som gjør at det kan telle som spesialisering.

Ruth Grung (A) [12:11:40]: Ville det ikke vært fristende bare å si «go» – nå er det tellende praksis? Det ligger så nært beskrevet problemene slik de står i dag. Riksrevisjonen er inne og er kritisk til samhandlingsrefomen, Helsedirektoratet er kritisk. Og begge de to kommunene prøver å løfte dette opp, i forhold til intensjonen i samhandlingsreformen, at det skal være et like godt og gjerne bedre tilbud til pasientene enn det som egentlig er intensjonen med samhandlingsreformen, og i forhold til det de ellers ville fått på sykehuset.

I forarbeidet ble det lagt til grunn at øyeblikkelig hjelp-døgnplassene skulle ta ca. 240 000 liggedøgn på landsbasis. Jeg kan ikke kreve at ministeren har de tallene i hodet, men vet han sånn noenlunde hvordan vi ligger an per i dag? Og har han de samme ambisjonene videre for hva disse sengene skal bety når det gjelder å bygge opp kompetansen i kommunene og å få et godt samspill mellom bruk av tjenester i spesialisthelsetjeneste og kommune?

Statsråd Bent Høie [12:12:44]: Vi har, som representanten er inne på, et klart inntrykk av at bruken av disse sengene ikke er på det nivået som en skulle ønske. Jeg tror at det handler mest om at det kreves et godt arbeid fortsatt med å bygge opp tilliten til dette tilbudet hos fastlegene, for det er fastlegene som i all hovedsak er de som skal benytte seg av dette tilbudet.

Jeg er også utålmodig, men jeg er også ansvarlig for innholdet og kvaliteten både i utdanningene og i de tilbudene vi gir. Men det er nettopp derfor jeg har satt i gang en endring på dette området for å oppnå det en ønsker. Men det å bare snu opp-ned på innholdet i den praksisen en spesialist i allmennmedisin skal ha – f.eks. var vi inne på at en ikke hadde erfaring med å ta imot den type pasienter som kom i en allmennpraksis – det mener jeg ikke ville vært riktig av hensyn til pasientsikkerhet og kvalitet.

Spørsmål 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Marianne Aasen til kunnskapsministeren, vil bli besvart av fiskeriministeren som rette vedkommende.

Marianne Aasen (A) [12:14:03]: «Fiskeriminister Per Sandberg har i Aftenposten uttalt at han vil ta et oppgjør med «mørke motkrefter» som svekker norsk fiskerinæring. På direkte spørsmål om hvem det er, svarer han at det er både «politikere, professorer, institusjoner, de finnes på universitetene våre og i akademien». Dette er et alvorlig angrep på den akademiske frihet som i Norge er nedfelt i lov.

Er disse holdningene til universiteter og forskere i tråd med regjeringens kunnskaps- og forskningspolitikk?»

Statsråd Per Sandberg [12:14:33]: Regjeringen og jeg har meget høye ambisjoner for det norske kunnskaps-

samfunnet, og vi har en målrettet satsing på forskning og høyere utdanning. Jeg har selvfølgelig ikke utfordret den akademiske friheten, og det vil jeg aldri gjøre. Jeg har selvfølgelig aldri kneblet noen, verken professorer, forskere eller andre, for den del.

Jeg og regjeringen støtter sterkt opp om våre forskningsmiljø, særlig når det gjelder bevilgninger og det som går på marin forskning. Jeg har gjennom to måneder reist land og strand rundt, møtt våre forskningsinstitusjoner, møtt akademien, som vi alle sammen er avhengige av. Jeg vil, jeg må, og jeg skal støtte meg på kunnskap og forskning. Det vil alltid være en suksessfaktor når det gjelder fiskeri, havbruk og å finne nye metoder til å utnytte havets ressurser. Det vil være viktige deler, også i den framtidige norske økonomien.

Men det er ikke sånn at forskning alltid er entydig, og at den leverer alt med et svar med to streker under. Vi politikere skal og må ta beslutningene og stå for dem, men basert på den kunnskapen vi har fått. I denne debatten skal og må vi tåle å bli utfordret som politikere av forskere og akademien, men forskere og akademien må også tåle å bli utfordret.

Men denne debatten er om noe helt annet. Mine uttalelser til Fiskebåt under mitt innlegg har ingenting med dette å gjøre. Det jeg uttalte på årsmøtet til Fiskebåt, og som jeg vil fortsette med så lenge jeg er statsråd, eller er innenfor politikken, går på å stoppe disse motkreftene som bare har en intensjon om å snakke ned landsdeler og næringer.

Marianne Aasen (A) [12:17:28]: Dette spørsmålet handler ikke om fiskeripolitikk, dette spørsmålet handler om forskningspolitikk. Regjeringen har bestemt at det er statsråd Per Sandberg som skal komme og svare. Det forholder jeg meg til. Mitt neste spørsmål er da: Hvor går grensen for hvordan regjeringsmedlemmer kan karakterisere forskere i universitets- og høyskolesektoren?

Statsråd Per Sandberg [12:17:53]: Egentlig skjønner jeg ikke spørsmålet, for jeg har ikke karakterisert verken institusjoner, forskningsmiljøer eller noen ting. Det jeg har gjort her, er å fremme noen reaksjoner som ikke bare har kommet under min tid som statsråd, men som har eksistert i lang tid. Sånne uttalelser og mine uttalelser var rettet opp mot Nord-Norge og enkeltpersoner. Når man greier å uttale at politikere mishandler Nord-Norge, at politikere raser kysten, at sistemann må slå av lyset, at det er et overgrep mot kystbefolkningen, at det er et ran av kysten, føler jeg rett og slett med respekt å melde at min rolle som politiker og ombudsmann også er å lage svar til dette.

Dette er ikke noe nytt, og dette skjer uansett utsiktene for Nord-Norge. Sannheten er at i Nord-Norge går det meget godt, og da synes jeg det er trist at noen skal legge lokk på den utviklingen vi ser, og den positiviteten som jeg opplever når jeg reiser i Nord-Norge.

Marianne Aasen (A) [12:18:56]: Da er mitt neste spørsmål, på bakgrunn av det som nå ble sagt, hvorfor statsråd Sandberg bruker begreper som «mørke motkrefter» og understreker at han vil bekjempe disse på inn-

og utpust, og i samme resonnement drar inn begreper som «akademia» og «universitet». Det er her kjernen ligger: Hvorfor blander statsråd Sandberg disse begrepene sammen, hvis det er det han påstår at han ikke mener?

Statsråd Per Sandberg [12:19:27]: På spørsmålet om hvem dette er, er det et enkelt svar: Det finnes personer i alle miljøer, også politikere, men jeg har ikke til dags dato oppdaget en fisker som har gjort det. Innenfor akademien, innenfor universiteter, over alt – de finnes over alt, denne typen personer som jeg snakker om, som snakker ned. Jeg registrerer at det i dag ble skrevet i Klassekampen at jeg har utløst en ordkrig som mine kritikere gjør sitt beste for å holde gående. Representanten Aasen er sannsynligvis en av dem. Og det er klart at nå har dette havnet i vårt respekterte og fantastiske parlament. Jeg registrerer også at i Fiskeribladet Fiskaren sier redaktør Øystein Hage at han ønsker meg velkommen etter, for dette er ikke noe nytt. Da er det sannsynligvis sånn at jeg har startet en ordkrig som noen utnytter i feil retning. Min eneste intensjon er å snakke opp Nord-Norge, snakke opp alle disse fantastiske menneskene som satser i Nord-Norge og i næringene.

Spørsmål 8

Fra representanten Geir Pollestad til landbruks- og matministeren:

«Stortinget har vedtatt en ny jordvernstrategi som innebærer et mål om at mindre matjord skal bygges ned.

Hvordan blir det nye jordvernmålet fulgt opp av regjeringen?»

Presidenten: Dette spørsmålet må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Da er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:20:39]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.21.
